

אהר מוועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

דברות קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' מנחם מנדל גולד שליט"א אב"ד לובלין פרשת השבוע [1] מדור הניגונים [7] הרה"ג ר' נח גולדברג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - עובדות וסיפורי צדיקים מתלמידי הבעש"ט [437] שיעורים בספר אור החיים ואלשיך הקדוש - הרה"ג ר' אלימלך שטמר [434] הרה"ג ר' יוסף חיים גרינלד - פרשת השבוע [435] הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436]

שיחת קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת וישלח [311]

אמרי קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ויתחנן לי לאמור, ימחול נא כבוד תורתו לי על כבודו. ואמרת לי הלא כל הכבוד הזה עשית לי מאשר היה בידך ובכוהך לעשות ומה היית יכול לעשות עוד בכבודי? והשיבני אני מפיסו על השעה הראשונה שלא הייתי יודע במעלות גדולת אדוני מורי ורבי, ולא כבדתי בכבוד הראוי לכבודו הרמתה, רק כפי שמכבדן שארי אנשים, על זה אני נופל לפני רגלי אדוני מורי ורבי ומבקש מלפניו יסלח אדוני לעבדו על מעט הכבוד שעשיתי לך שלא ידעתי אז בגדולת אדוני מורי ורבי.

ואלה הדברים נכנסו בתוך מעמקי לבי, אם בכבוד בשר ודם נפל לפני בכבי ובתחנונים שאסלח לו על העבר, מכל שכן דכל שכן בגדולת יוצר בראשית שידעתי בטיב, אשר עתה נתרבה הדעת וההכרה אצלי ביותר ויותר מאשר ידעתי מאז, ועתה גדלה עבודתי ויראתי ואהבתי אליו ביתר שאת לפי ערך גדולת ההכרה בו, ועל העבר אני מתחנן ומבקש מלפניה ומסגף עצמי בסגופים האלה שימחול לי על מיעוט עבודתי וקטנות יראתי ואהבתי בימים שעברו כי מצער (קטן) הוא מאוד לפי ערך העבודה שראוי לעבדו בפחד ובאימה כאשר עתה אני מכיר בו.

ולא זו בלבד שהוא בחינה הכלליות תשובה על העבר, אף גם בעזה"י בכל יום ויום אני מכיר יותר בגדולתו לפי שכלי ועבודה רבה נוספת אלי בכל עת, ובכל יום אני מתהרט ועושה תשובה שלימה על יום אתמול כי יעבור, במיעוט הכבוד הראוי לפי אשר ידעתי ביום זה, עכלה"ק וזהו תשובת רבי סעדיה גאון.

והשיב לו רבי סעדיה גאון: תדע שמעולם לא עשיתי כזאת, כי ידעתי בנפשי שלא עברתי על עבירה כזו חס ושלום שאהיה צריך לכזה, ואך למדתי דרך הזה מבעל הבית אחד שבאתי לבית מלונו ונתאכסנתי אצלו והוא לא היה מכיר בי אם אני בעל תורה או

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחרדת קודש וברגשי גיל וחדוה נעלה ונשגר בזה מלא הטנא ברכות מאליפות ומרובבות, קדם אבינו רועינו, מאור עינינו, מורה דרכינו

נ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכדה

בת לבנו פע"ח הרה"צ רבי שלמה שליט"א

ולמחותנו הגה"צ קקש"ת רבי יהושע דומב שליט"א

רב אב"ד הוד השחון ומחבר ספר 'אמרי יהושע'

יערב נא שפתותינו לפני אדון כל, שיזכה עטרת ראשינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לרוות רוב תענוג ונחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח, דורות ישירים מבורכים זרע ברך ה', לאורך ימים ושנים טובות בטוב ובנעימים, כי אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך, למען יאריך ימים על ממלכתו, ובמהרה נקבל פני משיח צדקנו ומלכנו בראשנו, אמן

שמחת הקידושא רבה בשב"ק בבית מדרשינו הגדול
אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לא, וכיבדני כערך הכבוד שעושין לכל אדם מהמוני עם בני ישראל, ואחר כך יצא הקול בעיר שאני באתי לשם, ונתאספו כל בני העיר אנשים ונשים וטף ובאו כולם לכבודי כדרך אנשי ישראל, שכבוד תלמיד חכם יקר בעיניהם, וכולם מכבדן אותי ומספרין בשבחי ומשמשין אותי למאוד.

ובראות הבעה"ב שכן הוא, התחיל גם הוא אחר כך לכבדני בכבוד גדול נורא מאוד, ולעשות לי כל מיני יקר וגדולה כפי השגת ידו ויותר, וכרציתי לצאת משם לשום לדרך פעמי וכל בני הקהילה עומדים ללוותני ויפול הבעל הבית לפני רגלי ויבך

בין קבלת שבת לערבית בבית מדרשנו
בעיה"ק צפת תובב"א

כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי (לב, ה) וברש"י גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, ע"כ.

והנה להלן (פסוק יא) אמר יעקב 'קטונתי מכל החסדים וגו'', וברש"י פירש 'לכך אני ירא, שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא, ויגרום לי להימסר ביד עשו', וקשה הרי יעקב אבינו בחיר שבאבות העיד על עצמו ששמר תרי"ג מצוות עשה ולא תעשה, א"כ איך יתכן שנתלכלך בחטא, ועל מה היה חושש.

והנראה לבאר בהקדם מה שכתב בספה"ק 'סידורו של שבת' בעניין מעלת התשובה, ומביא שם מעשה על רבי סעדיה גאון, וכ"ק אאמו"ר זי"ע היה חוזר עליו, שפעם אחת בא אצל

רבנו סעדיה גאון אחד מתלמידיו פתאום בלילה ומצא אותו שהיה מתגלגל בשלג והיה התלמיד עומד ומשתומם ונחרד ונרתת ואמר לו רבי רבי, כלום חס ושלום אתם צריכין לתשובה בייסורים וסיגופים גדולים כאלה?

והוסיף התלמיד, אם הדרת כבודו שמעולם נשמר מכל לכלוך והרהור עבירה, מסגף עצמו כך, מה נעשה עוד אנחנו אזובי קיר מלאים עונות ופשעים מנעורינו? הלא לא יספיק לנו כל מיני צער ויסורים בסיגופים גדולים מרים כמוות - לפי ערך הדרת מעלת כבוד תורתו שיהיה צריך לגלגול שלג.

ובזה יתבאר היטב הפסוק בפרשתנו, דאמנם 'תר"ג מצוות שמרתי', יעקב אבינו בוודאי קיים את כל התורה כולה בשלימות, אך כיון שנתעלה והגיע בכל יום למדרגות והשגות חדשות גבוה מעל גבוה, אז היה לגביו העבודה של ימים מקדם כחטא (חטא לשון חיסרון כמאה"כ 'חטאתי לך כל הימים') ומזה היה ירא ומפחד 'שמא נתלכלכתי בחטא', שמא ייחשב לו הדבר כחסרון וימעט את זכויותיו.

וכן לא ייעשה

והנה ידוע על מעשה מעין האמור, שנתרחש בדורות היותר קרובים אלינו, אך לאידך גיסא - על יהודי שלא הכניס לביתו כראוי יהודי שנקלע אליו, וכך היה מעשה:

הגאון בעל ה'בית הלוי' מבריסק זצוק"ל יצא פעם מביתו לעיר אחרת, ודרכו היתה שכאשר היה יוצא ממקומו ללכת למקום אחר היה פושט בגדי רבנותו ולובש בגדים פשוטים, א קאסקעט'ל, כאחד העניים. תוך כדי הליכתו ירד הלילה והחלה סופת שלגים וקור עז חדר לעצמות, משראה שלא יוכל להמשיך בנסיעה החליט לעצור בדרכו ולהמתין עד הבוקר.

והנה ראה פונדק יהודי בצד הדרך, התדפק על הדלת ואין עונה לאחר זמן רב פתח לו בעל הבית את דלת האכסניא וכשראהו החל לצעוק עליו על כי הוא מפריע את מנוחת אנשי הבית בשעת לילה כה מאוחרת, ה'בית הלוי' הפציר בו שייתן לו להיכנס ואכן לבסוף נענה בעה"ב לבקשתו והכניסו והושיבו בצד המסדרון.

ה'בית הלוי' זצ"ל ישב ולמד שם בצד ואח"כ נשכב שם. לאחר כמה שעות נייער משנתו וראה תכונה רבה בבית, האורות נדלקים והשולחנות נערכים וכו', התברר שהגיע לאכסניא אחד מצדיקי הדור, הרה"ק רבי אהרון מקוידניוב זצוק"ל עם קבוצה מחסידיו, ובשבילם נעשה כל זאת, בעל הבית ובני ביתו נחפזו להגיש כוסות תה לאורחים וקיבלום כראוי.

לאחר שנחו מהדרך והתחממו מעט קם הרבי להכין עצמו לתפילת ערבית כאשר חלף במסדרון כדי לרחוץ ידיו הביט על היהודי השוכב בצד המסדרון התבונן היטב ומצא לפניו את הבית הלוי זצ"ל מיד נתן קולו בהתרגשות "סלוצקער רב, סלוצקער קולו

רב (שכן בטרם שימש כאב"ד בריסק היה ה'בית הלוי' רבה של סלוצק), מדוע הנכם שוככים באן בכיזיון?" כששמע בעל הבית את קריאות הרבי תקפה אותו חלחלה והתמלא פחד ובושה במי הוא נהג בכיזיון שכזה, בגאון ישראל, רבה של בריסק.

ניגש בעל הבית בפיק ברכיים וביקש מהבית הלוי זצ"ל שיסלח לו כיון שלא ידע מיהו, אמר לו ה'בית הלוי' מה שהנך מבקש מחילה משום שלא ידעת מי אני אין זו טענה כלל, דהנה בפרשת וישלח (ל"ד ט) כתיב לגבי שכם בן חמור 'ויחר להם מאד כי נבלה עשה

בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה", ולכאורה קשה מהו הנבלה הגדולה שעשו לבת יעקב, והרי הם לא ידעו כלל שהיא בת יעקב, ואילו ידעו אפשר שלא היו עושים זאת, וא"כ מה הטענה עליהם.

אך העניין הוא דאף שבאמת שכם לא ידע ולא הכיר את גודל ערכה של דינה בת יעקב, אבל כיון שלאף אשה אין לעשות כן, ממילא זו לא טענה שלא ידע, דבשלמא אי אמרינן דלכל אשה מותר לעשות כן ורק לבת יעקב אסור שפיר י"ל דסוף סוף לא ידע, אבל השתא דעשה מעשה אשר לא ייעשה לשום אשה, לכן יהיו חייבים בתרתי, הן על עצם המעשה והן על הנבלה הגדולה שעשה לבת יעקב דייקא.

וזהו הפשט בפסוק "כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה", כלומר מאחר ו'כן לא יעשה' לכל אשה, היא הנותנת לגלגל עליהם את הכול ולחייבם גם על הנבלה שעשו לבת יעקב. וסיים הבית הלוי זצ"ל ואמר לבעל הבית, מאחר שגם ליהודי פשוט אין להתנהג כך הרי שטענתך כי לא ידעת כי אני הוא הבית הלוי אינה טענה כלל ולכן אינני מוחל לך כי אם בתנאי שתבוא לכמה שבועות לביתי בבריסק, ותלמד שם פרק בהלכות חסד והכנסת אורחים, וכך הוה.

וחזינן מכאן כמה צריך להיזהר בכבודו של יהודי, לנהוג בכל יהודי בסבר פנים יפות ולדאוג לכל צרכיו, וידוע מעשה כעין זה על זקני הרה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע שפ"א הלך עם מחותנו זקה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע לאסוף כסף לצדקה והגיעו לביתו של גביר אחד וצעק עליהם וביזה אותם 'שנורערס', לכו להתפרנס מיגיע כפיכם' והלכו משם. לאחר מכן נודע לו שהיו אלו שני צדיקים, מיד רץ אחריהם וביקש את סליחתם באמרו להם שלא ידע מי הם.

אמרו לו 'על מה שביזית אותנו בתור רבי דוד מלעלוב והיהודי הקדוש' עוד יכולים אנו אולי לסלוח לך, אבל על מה שביזית והשפלת יהודי פשוט, שהרי חשבתנו ליהודים פשוטים, על זה אין בידנו לסלוח לך, על כבודו של יהודי אין לנו את הזכות למחול (ומובא בספרים שיש דעה שבכל 'בין אדם לחבירו' יש גם עניין של 'בין אדם למקום', על עצם הפגיעה ביהודי, וצריך לעשות על זה תשובה בפ"ע)

(ביום חמישי לסדר וישלח, הוסיף כ"ק אד"ש בעניין הזהירות בעניין 'בין אדם לחבירו': הנה עשרת הדברות נתחננו בפסוק 'וכל אשר לרעך' (שמות כ, טו) ויש לדעת מה הרמז בזה, אך הנה ידוע מאמר זקה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע ששתי יודין זה על גבי זה הם הפסק (נקודותיים), אבל כאשר הם עומדים זה ליד זה, בשווה, הרי הם שם ה', והיינו שכאשר יהודים חיים באחדות ובאחוה זה עם זה, ואינם מתנשאים זה על זה, אז שם ה' נקרא עליהם.

וזה הרמז בקרא ד'וכל אשר לרעך' שבסוף עשרת הדברות, רומז לענייני 'בין אדם

לחברו', ללמדנו שאהבת ישראל הוא היסוד לכל קיום התורה הק' כדבעי, שיהודים ידאגו זה לזה ואיש לרעהו יאמר חזק, ואזי נקרא עליהם שם ה'.

(ייש"כ להרה"ח ר' יוסף יואל ברזסקי שליט"א ולהרה"ח ר' משה לוסטיג שליט"א - גבאי בית מדרשנו בעיה"ק צפת, על רשימת תוכן האמ"ק)

שוה"ט רעוא דרעיון, שבת קודש פרשת וישלח עיה"ק צפת תובב"א

ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור במרמה וידברו וגו' (לד, יג). ולעיל (פסוק יא) כתיב 'ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם וכו'', ומבואר שיעקב אבינו ע"ה גם הוא היה שם באותו מעמד, וא"כ יש לדקדק למה ענו לו רק 'בני יעקב', ולהיכן הלך יעקב אבינו.

והנראה לבאר בהקדם מעשה (הביאו הג"ד יהודה רבינוביץ זצ"ל בעל 'כרם חמד', ששמעו מפי הגרא"ח נאה זצ"ל) שהיה אצל מרנא המגיד ממעזריטש זי"ע (דהיום ש"ק י"ט כסלו יומא דהילולא דיליה) שפ"א יצא אחד מתלמידיו לתרבות רעה וביקשו חבריו להשפיע עליו לחזור למוטב, נמנו ביניהם שישלחו להזהירו שאם לא יחזור בו יכניסוהו לחרם ר"ל, וקיוו שהדבר יזעזע את נפשו ויעוררו.

כאשר באו לשאול רשות מהמגיד לכך אמר להם שכיון שעדיין לא עבר על עבירות כה חמורות שיתחייב במיתה ח"ו, לכן ישאל בשאלת חלום כדת מה לעשות, עשה המגיד זי"ע שאלת חלום וענו לו שישאל את הרב בעל התניא והוא היה הצעיר שבתלמידיו, ובאו לשאול את פי הרב אמר להם שיהיו אותו שיכניסוהו ב'כרם', והוא הרי יחשוב שמזהירים אותו בחרם אמיתי, ואם יחזור בתשובה הרי טוב וגם אם לאו הרי לא עשינו כלום, ואמנם כן עשו והועיל להם.

לאחר מעשה התבונן המגיד זי"ע דאם מן השמים שולחים אותו בשאלות אל תלמידו בעל התניא זי"ע אולי מוטל עליו לפנות את מקומו בהנהגה ולהכתיר את ה'בעל התניא' בתור רבי ולהיכנע אליו, ויעש עוד פעם שאלת חלום גם על זה ונאמר לו שוב מן השמים שישאל גם זה להרב, וילך המגיד אל הרב ותמה בפניו על פשר דבר זה.

ענה לו הבעל התניא שבעולם האמת שהוא עלמא דקשוט אין להם עצה כזאת להטעות (היינו לעשות 'קונץ' ותחבולה ולומר כרם במקום חרם), שהרי עולם האמת הוא, וגם אתם רבינו הגעתם לדרגה שאינכם יכולים להשיא עצה כזאת, ולכן שלחו אתכם אלי, שאני עדיין אינני בדרגה זו ולכן יכול הייתי להשיא עצה כזו.

והוסיף על כך הגרא"ח נאה זצ"ל הא דאיאת (ביבמות סג) שרב היה לו אשה קשת רוח והייתה ממררת את חייו, ומה שרב אמר עשתה להיפך, לימים כשגדל בנו ר' חייא היה מוסר לאימו את דברי אביו בהיפך ממה שאמר כדי שלמעשה יצא כרצון אביו. אמר לו אביו

הטיבה אימך שעושה רצוני, אמר לו אנא דאפיכנא ליה - אני הפכתי דבריך, אמר ליה היינו דקא אמרי אינשי דנפיק מינך טעמא מלפך (פעמים שהבן מחכים את אביו אני היה לי לעשות כן, רש"י) אפילו הכי לא תעביד הכי, שנאמר למדו לשונם דבר שקר.

וביאר ע"ד המעשה הנ"ל, שרב ברוב גדלותו לא עלה בדעתו לעשות כך, להפוך דבריו ולומר מה שאינו באמת רצוני, אף שאין זה שקר ממש, אבל בנו שהיה כבר דור אחד אחריו הוא חשב גם על עצה כזאת, ודפח"ח.

ובזה יבאר הכתוב בפרשתנו, דהנה יעקב אבינו בחיר שבאבות, היה איש האמת, 'תתן אמת ליעקב', ולכן לא היה יכול לומר לשכם וחמור במרמה שיימולו וכו', כי לא היה מסוגל להוציא מפיו דבר שאינו אמת בשלימות. על כן כתיב 'ויענו בני יעקב' דייקא, הם ולא הוא, דכיון שהיה קרוב יותר מהם למדריגת האמת, לא נשתתף עמם באמירה זו.

שוה"ט ליל שב"ק פרשת ויצא בית שמש, תשפ"ד

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י). וברש"י לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה ולמה הזכיר יציאתו וכו', והיינו שהוקשה לו דהא בסוף הפרשה הקודמת כבר נאמר (כח, ה) 'וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם', וא"כ למה חזר הכתוב והזכיר שוב יציאתו, וכן דקדקו המפרשים.

והנראה לבאר בהקדם דברי כ"ק אאמו"ר זי"ע על הפסוק (להלן, כח, ז) 'אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים', וברש"י הק' איתא וז"ל: כי מטא לחרן אמר, אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי בו, יהב דעתיה למהדר, וחזר עד בית אל וקפצה לו הארץ, ע"כ.

ולכאורה יש להבין מפני מה באמת כשעבר יעקב אבינו ע"ה על בית המקדש לא נתעכב בדרכו להתפלל במקום שהתפללו אבותיו, והמתין עד שבא לחרן, ובחרן אמר אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי בו, ואז קפצה לו הארץ.

וי"ל על פי מעשה הידוע מזקני הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, כי באחת מנסיעותיו להרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, נודע לו כי אמו נמצאת על אם הדרך סמוך ונראה למקומו, חנך רבי דוד בדעתו הכיצד ינהג, אם ילך לקראת אמו לקיים מצות כיבוד אם, הלא לא לשם מצוה זו יצא מביתו, ואם ילך ללובלין כפי שהיה בדעתו בתחילה, הלא מצות כיבוד אם לפניו, לבסוף נתיישב בדעתו וחזר לביתו ויצא משם בשנית במיוחד לקראת אמו לכבדה בכיבוד אם, ותיכף לאחר מכן חזר לביתו ויצא שוב ללובלין להרה"ק הרבי מלובלין זי"ע.

וכן יש לומר דהנה יעקב אבינו ע"ה כשעבר בדרכו על בית המקדש, לא התעכב להתפלל

במקום שהתפללו אבותיו, מפני שלא נתן דעתו בתחילה להתפלל שם ולא לשם כך היתה כוונת יציאתו, לכן המתין עד שבא לחרן, כיון שבא לחרן יצא במיוחד ובכוונה תחילה להתפלל על מקום שהתפללו אבותיו, ואז קפצה לו הדרך, עכ"ל"ק.

ועל זה הדרך איתא גם מה'חידושי הרי"ם' על דברי רש"י הנ"ל, אמר יעקב אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי וכו' בעי למיהדר וכו', ולכאורה קשה מפני מה לא התעכב עצמו שם מיד כשעבר דרך שם, אלא שיעקב אבינו ע"ה היה הצדיק באמת והיה צריך לילך דרך שם ולא רצה שיהיה בנסיעה אחת להיות לו יתרון (תו"ח) בנסיעה הקרושה הלזו, אלא עבר דרך שם, ואחר כך נסע עוד נסיעה אחת בכוונתו הקדושה למקום הקדוש וזה לימוד לכל אדם, עכ"ל"ק.

ומעתה יובן היטב למה הזכיר הכתוב שוב יציאת יעקב מבאר שבע בפרשתנו, הגם שכבר כתב זאת בסוף הפרשה הקודמת, כדי ללמדנו שקודם שהלך יעקב להר המוריה למקום שהתפללו בו אבותיו, היה ברצונו לערוך יציאה מחודשת עם כוונה מיוחדת ללכת להר המוריה ולא לעבור דרך שם.

וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ). הדקדוק ידוע שהרי כבר נאמר ליעקב לעיל בחלומו (כח, טו) 'והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך', וא"כ מה היה צריך עוד לנדר זה.

עוד דקדק ה'ישמח משה' על דברי המדרש (ב"ר, ע, א) שסמך לפסוק זה את הכתוב בתהלים (סו, ז) אשר פצו שפתי ודיבר פי בצר לי, שנדר מצוה בעת צרתו, מהו לאמור, לאמור לדורות שיהיו נודרין בעת צרתן עכ"ד המדרש, ולכאורה אכתי צ"ב למה הוצרך לכתוב 'לאמור', הא ממילא הוי ידעינן זה, דלמה לא נילף מיעקב כמו בשאר מילי דאבות דגמרינן אף דלא כתיב בהו לאמור.

והנראה לבאר על פי דברי ה'חידושי הרי"ם' עה"פ 'ויצא יעקב מבאר שבע' ובמדרש (ב"ר, סו, ב) רבי שמואל בר נחמן פתח 'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים', למלפני ולמעבדינו, 'מאין יבוא עזרי', אליעזר עבד אבי אבא בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה, ויקח העבד עשרה גמלים וגו' ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד כו', חזר ואמר מה אנא מובד סברי מן בריי, חס ושלום לית אנא מובד סברי מן בריי, אלא עזרי מעם ה', ע"כ המדרש.

והעניין הוא כי הצדיקים כשבא להם איזה מחשבה, מיד מבחינים באותה מחשבה מה שייכות המחשבה אליהם, וכאשר נפל במחשבתו של יעקב שאליעזר בלכתו למצוא אישה ליצחק היה לו עשרה גמלים וכו', והוא אין לו כלום בידו בלכתו לשם, היה קשה לו והיה מתמה על עצמו וכי אנא מובד סברי

כו', ואם כן מה ענין מחשבה זו אליי.

ועל זה התשובה 'לית אנא כו' אלא עזרי כו', דלאחר שהתבונן בזה הבין שכל מה שהתעוררה מחשבה זו אצלו הוא רק כדי לברר ולחזק אצלו העניין ש'עזרי מעם ד' עושה שמים וארץ', כיתרון האור מן החושך

(קהלת כ, יג).

והיינו שדווקא בהכירו בשפל מצבו שאין בידו מאומה, ואינו כאליעזר שהיה בידו רכוש רב, מתוך כך התחזק אצלו האמונה והביטחון שבאמת אין לו שום עזר לולא השי"ת עושה שמים וארץ.

וזהו שחזר ואמר 'חס ושלום לית אנא מובד סברי מן בריי', היינו שהמחשבה הזאת לא נפלה ברעיונו כי אם לעזור לו, דלאחר שיודע בבירור שאין לו שום תוחלת, והוא אין, אז יבוא לו עזר מעם ה' בתוקף ועוז, ולכן לא אמר תיכף 'עזרי מעם ה'.

ומסיים החידושי הרי"ם וז"ל, האבות הקדושים הם ממש תורה הק', שמכל מעשיהם נעשה תורה וכו', וזה פעל יעקב אבינו ע"ה לדורות כאשר ישראל אין להם שום עזר, והמה אין, ויודעים שאין להם שום עזר, אז יבוא העזר מעם ה' עושה שמים וארץ, ובזה הכין דרך לפני פחות שבישראל אשר לא יהיה לו שום זכות רק לייחל לעזרת השי"ת, עכ"ל"ק.

ובדומה לזה איתא מה'ישמח ישראל' (פרשת תולדות) על דברי רש"י (לעיל, כו, כא) 'ויעתר לו ולא לה', דהטעם שנעתר השי"ת דווקא לתפילתו של יצחק שהיה צדיק בן צדיק, משום שיצחק תלה בקשתו בזכות אבות ולא ביקש רחמים בזכות עצמו.

ומבאר ה'ישמח ישראל' שתפילת יצחק חתרה חתירה וכבשה דרך לתפילותיהם של יהודים בדורות הבאים שיתקבלו לרצון בכל מצב ובכל דרגה שהם, הגם שלא יהיה להם זכות עצמית, מ"מ ייעתר השי"ת לתפילותיהם בזכות אבותיהם בדרך שכבש יצחק אבינו בתפילתו, ע"כ.

ולפי זו הדרך יבאר שפיר הפסוק 'וידר יעקב נדר לאמור', ובמדרש 'לאמור לדורות', דאכן יעקב לא הוזקק לנדר זה לטובת עצמו, דהא הוא כבר היה מובטח ועומד מהשי"ת שישמרהו בכל אשר ילך, אלא שאעפ"כ רצה יעקב והיה לו עניין בזה שישועתו תבוא מכוח תפילתו והקבלה הטובה שנדר וקיבל על עצמו.

ומהו הטעם שרצה יעקב להמשיך הישועה דווקא בדרך זו, זהו 'לדורות', היינו כדי לסלול ולהכין את הדרך לכל יהודי בדורות הבאים, שאם ייקלע ח"ו לצרה וצוקה, אזי יתפלל וישפוך שיחו לפני השי"ת ויקבל על עצמו קבלות טובות וינדור לדבר מצוה ובוה יינצל בעז"ה, כמו יעקב אבינו שקיבל על עצמו ונדר לדבר מצוה ועי"ז זכה להינצל מכל פגע, ובכך סלל את הדרך להיושע ולפעול בדרך זו לדורות.

הרב שמעון טיקוצקי

בשבוע שעבר סיימנו את שיחתנו עם הרה"ח ר' ברוך יצחק לוסטיג שליט"א בנקודה העוסקת בהשתתפותו של רבינו זי"ע בצרתו של יהודי אחר, עוד יותר מצרתו הפרטית, ובנקודה זו פותח השבוע הרה"ח ר' ברוך יצחק שליט"א, בעוד זיכרון יקר מפז:

אחד מבאי ביתו המסורים של רבינו בעיה"ק צפת היה הר"ר רונן (רוני) כהן הי"ו, יהודי יקר רוח, אציל נפש, שזכה להידבק ברבינו מעת בואו לעיה"ק צפת והתמסר בלו"נ לדאוג כל צרכיו. בין היתר הוא שימש כנהגו של רבינו בצפת מהימים הראשונים (הוא היה מסייע את רבינו עוד בתקופה בה היה מתפלל מדי יום בבית"ד של מחותנו כ"ק האדמו"ר מנדבורנא באנייא זצוק"ל בצפת).

רבינו מצידו השיב לו באהבה והכרת הטוב מופלאה, בכל פעם שהיה ר' רוני זה מגיע לשולחנו הטהור של רבינו בבני ברק או בירושלים, היה רבינו מקבל את פניו בתנועה מיוחדת ונדירה של קירוב, שהמחישה היטב לעיני כל את הכרת הטוב שהוא רוחש אליו. כך למשל, ר' רוני הוא זה שדאג לרבינו עבור המפתח של המקווה ברח' הרצל, בו היה רבינו טובל במשך שנים רבות עד שנבנה מקווה הטהרה בבית מדרשו. רבינו, בנקיות לשונו, לא היה קורא לרחוב זה בשמו, אלא היה מכנה אותו 'די גאס פון די מקווה - הרחוב של המקווה'.

היה זה מקווה של המועצה הדתית ששעריה היו פתוחים לציבור הרחב רק בערבי שבתות, כל ימות השבוע לא חיממו את מי המקווה ובצפת, בעיצומו של החורף הקפוא והמושג, היו המים במקווה קופאים כשגל.

במקווה קפואה זו היה רבינו טובל מדי יום במסירות נפש, ולא זו בלבד אלא שדרכו בקודש הייתה לא לקחת עמו מגבת למקווה, וכמה שאנו, המשמשים, הפצרנו בו שישכים לקחת מגבת לא הסכים לכך, והגם שלא פעם הצטנן בימות החורף מהטבילה במים הקפואים, לא הסכים לוותר על הנהגה קדושה זו.

ובכן, באחד הלילות בעודי משמש כ'הויז בחור' זכיתי להתלוות אל רבינו בנסיעתו במכוניתו של ר' רוני לעבר 'קרית שמונה', היה זה בתקופה בה הרבה רבינו לצאת לשאוף אוויר צח לצרכי בריאות.

תוך כדי נסיעה, על אם הדרך, הגיע אל רבינו טלפון של יהודי עם 'הזכרה' קשה. כשסיים רבינו את השיחה נאנח אנוחה עמוקה. ר' רוני שהבין מיד את פשר הדבר, הרהיב עוז ואמר לרבינו בשפתו 'להיות רבי זה לא תענוג גדול'. היה זה בעיצומו של החורף, מזג האוויר בחוץ היה סוער, גשם כבד ניתן ארצה, בירכתי הכביש היו כמה פועלי 'מע"צ' שעבדו במזג האוויר הקשה וערכו עבודות זיפות בכביש. "אתה רואה את הפועלים שעובדים קשה" הצביע רבינו לעברם, בתגובה לאמירתו, "להיות רבי זה הרבה יותר קשה!".

שערי השפעות טובות

מספר לנו הרה"ח ר' ברוך יצחק שליט"א:

כשהגעתי להתגורר בעיה"ק צפת, כאברך צעיר, היה זה מיד לאחר חגי חודש תשרי, אז הוצעה לי ולב"ב מקום עבודה בעיר. שאלתי אז את רבינו זי"ע וקיבלתי את הסכמתו לעבור להתגורר בצפת (כידוע, לא לכל אחד הסכים רבינו).

(אגב, מציין באוזנו אחיו הרה"ח ר' משה לוסטיג שליט"א מעיה"ק צפת, שגם הוא כאשר שאל את רבינו זי"ע אודות קניית דירה בצפת, השיב לו רבינו בכהאי לישא, שבצפת מוטב לקנות דירה בימות החורף שאז המחירים בה נמוכים יותר מבקיץ).

ההחלטה התקבלה במהירות, היה עליי להשיג דירה תוך כמה ימים בצפת וזה התברר כמשימה לא פשוטה. איכשהו הצלחתי למצוא דירה כלשהי בעיר העתיקה, אך ימים ספורים לאחר שנכנסתי לגור בה כבר הבנתי למה היא עמדה פנויה...

הייתה זו דירה מוכת עובש נזילות ורטיבויות חוזרות ונשנות, ואם לא די בכך גם עכברים נהגו לבקר בה לעתים קרובות... בקיצור, עוד לא הספקנו לפרוק את המזוודות בדירתנו וכבר מצאנו עצמנו שקועים בחיפושים אחר דירה אחרת לעבור אליה.

אלא שהמשימה הזו התבררה כסיפור מורכב, הרבה יותר ממה שחשבתי. למצוא בצפת שלפני שני עשורים דירה אנושית במחיר סביר להשכרה - היה פרויקט של ממש. כשהתפתה סוף סוף דירה אחת כזו רבו עליה הקופצים.

כך עברו להם חודשי החורף, כשאנחנו עדיין תקועים באותה דירה - חורבה. בתחילת הקיץ ניגשתי אל הרבי זי"ע והזכרתי עצמי לפניו שאזכה בעז"ה למצוא דירה חדשה.

רבינו בשמעו את מבוקשי נענה כי: "בעיר העתיקה בימות הקיץ יש ביקוש גדול לדירות להשכרה, ומחירן מאמיר, 'מענטש'ן קומען' - יש אנשים מחו"ל שמגיעים לתקופות לא קצרות, מוטב לחכות לחורף, אז הביקוש יורד ומחירי השכירות יורדים בעיר, ואז תשכור דירה חדשה".

ואכן לאורך כל הקיץ לא שייך היה למצוא דירה במחירים הגיוניים, כל ניסיונותיי למצוא דירה לא צלחו. הקיץ מגיע לקיצו, החורף הצפתי המושלג נושף בעורפנו, ואני ובני ביתי עדיין באותה דירה.

לצערי הרב גם את החורף השני נאלצנו לעבור באותה דירה רוויית נזילות ועכברים, כשמדי כמה ימים בעקבות הנזילות והמים נופל החשמל בבית, ובצפת, ללא חשמל בבית, אתה שרוי בעלטה גמורה, שכן בסמטאות העתיקות אין תאורה בשעות הליל המאוחרות.

היה זה בסביבות יום ז' אדר, הליל משה רבינו עליו השלום, באותה שנה זכיתי לקחת חלק בהיערכות הגדולה באתרא קדישא מירון מטעם ההכנסת אורחים ע"י מידוענו הרה"ח ר' שמואל ליאני שליט"א.

כשחזרתי ממירון לעת ערב פניתי קודם כל לעבר בית מדרשו של רבינו זי"ע, בהגיעי נודע לי שהרבי כבר עלה לביתו. עליתי אפוא ונקשתי בדלת, בהיכנסי לקודש פנימה הזכרתי את עצמי לפני רבינו בשיברון לב כי 'באו מים עד נפש', איננו יכולים יותר להישאר בדירה הזו, ומה גם שהקיץ שוב עומד אחר כותלנו, והמחירים שוב יאמירו.

רבינו האזין והשתתף בכאבי מעומק ליבו, לאחר מכן העניק לי ברכה חמה שבעז"ה במהרה ממש אזכה לצאת ממצור ולמצוא דירה חדשה בעיר. בצאתי מביתו של רבינו נכנסתי לבית מדרשו והתעכבתי שם עוד זמן מה. בכל אותו זמן הפלאפון שבכיסו היה סגור כי אזלה לי הבטרייה.

בשעת ליל מאוחרת יחסית חזרתי הביתה, והנה מיד בהיכנסי מעדכנת אותי זוגתי על מאורע לא שגרתי שאירע לה הערב: "עמדתי לפני כשעה ברחוב האר"י בעיר ושוחחתי עם כמה מנשות צפת, והנה לפתע ניגשת אלינו אישה לא מוכרת ומצטרפת לשיחתנו, כשהיא משיחה לנו לפי תומה שהיא מתארכת כאן בדירת אירוח ואשתו של בעל הדירה סיפרה לה שהם מחפשים להשכיר את הדירה בה הם מתגוררים".

אני בשומעי את הסיפור החסיר לבי פעימה, הבנתי מיד שלא מדובר ב'מקרה', ההתרחשות הזאת קרתה בדיוק לפני שעה, ברגעים בהם הייתי בקודש פנימה וקיבלתי את ברכתו של רבינו למציאת דירה.

לא השתהיתי לרגע, למרות השעה היחסית מאוחרת, אצתי לביתו של אותו משכיר ודפקתי בדלתו: "אני מחפש לשכור דירה ושמעתי שאתם מעוניינים להשכיר את הדירה שלכם" אמרתי לו מתנשף.

"מה פתאום?" דחה האיש את הדברים וביטלם כלאחר יד, "זוגתי אמנם רוצה לעבור מכאן דירה, אבל זה לא באמת עומד על הפרק, אני לא מחפש שוכרים כרגע".

"אבל מה הבעיה?" המשיך האיש, "אתה מחפש לשכור דירה? תעלה במדרגות, כאן למעלה גר שוכר שמחר עוזב את הדירה, תבדוק אם בעל הדירה כבר מצא שוכר חדש במקומו..."

ושוב למרות השעה המאוחרת נקשתי בדלת בהיסוס, הדלת נפתחה וליבי צנח בקרבי, לעיני התגלתה דירה מרווחת, רחבת ידיים, בת כמה מפלסים, הבנתי מיד שדמי השכירות של דירה כזו אמורים להגיע לסכום עתק. כך שכפי הנראה זה לא רלוונטי בכל מקרה.

"כמה אתם משלמים מדי חודש?" שאלתי בחשש את השוכרים שאכן כבר היו 'על' המזוודות. למשמע הסכום שהם נקבו בו כמעט פרצתי בצחוק, הוא היה רחוק בהרבה, בכמה אלפי שקלים, מהסכום שחשבתי מתחילה.

"האם יש כבר שוכר חדש לדירה הזו במקומכם?" שאלתי אותם, והם השיבו בשלילה. כבר למחרת עם בוקר יצרתי קשר עם בעל הדירה, היה זה יהודי מבוגר שגר ב'קרית שמונה' ומשום מה לא חיפש לעשות הון מהשכרת דירתו, הסתפק בדמי שכירות צנועים בהרבה מכפי שיכול היה לדרוש.

לא אאריך בדברים, עוד באותו יום חתמתי חוזה לכמה שנים טובות עם בעל הדירה החדשה, בערבו של אותו יום כבר ניגשתי אל רבינו ז"ע ובישרתי לו בשמחה על החוזה שחתמתי פחות מעשרים וארבע שעות לאחר ברכתו הנרגשת בליל אמש.

לאחר שחתמנו על ה'חוזה' ושחזרנו את ההתרחשות הניסית למפרע, יכולנו לראות במו עינינו את ההשגחה הפרטית הגלויה שהופיעה כאן, כשבדיוק באותה שעה בה התברכתי מפי רבינו ז"ע החלו העניינים לזוז באורח פלא, באותו רגע החלה שרשרת מהייה של אירועים שהובילה בס"ד לישועה לה ציפינו חודשים ארוכים.

בדירה זו התגוררנו במשך כמה שנים, הייתה זו דירה מרווחת ומיוחדת וב"ה יחד עם הדירה נפתחו לנו שערי השפעות טובות בפרנסה ושאר עניינים, הרגשנו בחוש שברכתו של הרבי ממשיכה ללוות אותנו בדירה זו על כל צעד ושעל.

מיהו הרבי שהעניק לי עוגייה

אספר עוד דבר מופלא, לאחר שעברתי להתגורר בדירה זו הוצע לי לעסוק בטיפול בבחורים של"ע הגיעו למצבים נפשיים מורכבים. כיון שהייתה זו כאמור דירה גדולה בת כמה קומות, התאפשר לי לקבל את ההצעה ולאכנס בביתי בחורים אלו.

הבחור הראשון בו טיפלתי היה בחור מחוץ לארץ, בן למשפחה חשובה. מדובר היה בבחור טוב שעקב נסיבות שונות שאין המקום לפורטון, הגיע למצב בו כמעט ולא תקשר עם סובביו. לאחר ששהה בביתי במשך תקופה עלה בדעתי להכניסו אל רבינו להתברך מפיו.

נכנסתי אל רבינו יחד עם הבחור, סיפרתי שהוא נכד למשפחת צדיקים, אמרתי שהוא בחור טוב שלמרבה הצער הגיע למצב לא פשוט. הדבר נגע מאוד לליבו של רבינו, אם כי הבחור היה ממש מכונס בתוך עצמו, מנותק מהסביבה, כמעט ולא הגיב לשאלותיו של רבינו.

בשלב מסוים נטל רבינו חתיכת עוגייה שהייתה על שולחנו, העניק אותה לבחור ואמר לו 'מאך א ברכה'. הבחור בירך ואכל את העוגייה. לאחר מכן מזג לו רבינו כוס של משקה מתוק ואף על כך בירך הבחור ושתה.

עברה עוד תקופה לא פשוטה עד שהבחור

בחסדי שמים החל להתאושש ולחזור לעצמו. באחד הלילות בשעה מאוחרת קורא לי הבחור לחדרו, נכנסתי אל החדר ולשמחתי הרבה הבחור מדבר עמי כאחד האדם ממש, ערני לחלוטין, כפי שלא ראיתייו עד כה.

למרבה הפלא 'מספר לי' הבחור שלאחרונה הוא ביקר אצל אדמו"ר אחד (הוא לא ידע מיהו אותו רב) שהעניק לו עוגייה וכוס משקה והורה לו לברך, 'באותו רגע התחלתי להרגיש משהו' העיד הבחור, ניצנים של מהפך לטובה נזרעו בתוכי נפשי, עד שעכשיו ב"ה עיניך הרואות הצלחתי להיחלץ מהמצב הקשה לגמרי.

הבחור כאמור לא ידע מיהו אותו 'רבי' אלמוני, שכן הוא היה מעורפל באותה שעה, אך אני ידעתי היטב מי הוא... עליו לציין שהבחור חזר לעצמו לחלוטין באורח מעורר השתאות, נחלץ ממצבו ללא כל סימנים ועקבות, עד כי בני משפחתו נדהמו לקבל מחדש את בנם בריא ושלם בגוף ונפש, כשאני יודע היטב מי עומד מאחורי החלמתו הפלאית והמלאה.

אגב, הרבי ז"ע אמר לי פעם בשוחחו עמי אודות אותם בחורים: "אתה רוצה סגולה לבחורים האלו? תביא להם 'נעגיל וואסער' ומיד לאחר מכן, עוד לפני שהם מציגים את כף רגלם ארצה, תביא להם לאכול 'פת שחרית' במיטתם (כידוע רבותיו הק' היו מעניקים סגולה זו לעניינים שונים).

שהכול ילך כשורה

הזכרנו בשבוע שעבר את הליכותיו של רבינו לצרכי בריאות ברחובות עיה"ק צפת, זכורני בעניין זה, באחד הימים הגיע לצפת אחד מגדולי חסידיו של רבינו שביקש להיכנס ולהזכיר עצמו עם קוויטל.

בהגיעו לבית המדרש נודע לו שרבינו יצא לטיולו היומי, הרהיב החסיד עוז והלך בעקבותיו של רבינו וניגש אליו ברחובה של עיר. זכורני שרבינו עמד אז ליד מפעל הקפה בצפת, כשהבחין באותו חסיד, עצר רבינו מלכת וקיבלו בסבר פנים יפות.

לאחר שהזכיר עצמו ביקש החסיד למסור קוויטל לרבינו, אלא שאז התברר לו שאין בכיסו אלא נייר עם שורות, וקוויטל כידוע נהוג לכתוב על נייר חלק. הגיש אפוא את הקוויטל כשהוא מתנצל על הנייר עם השורות.

"סאיז גוט - זה בסדר" הניח רבינו את דעתו בהוסיפו בצחות לשון נופל על לשון: "השי"ת וועט העלפן אלעס זאהל גיין כשורה - שהכול ילך כשורה..."

הרבי החל לרוץ בכל כוחו

עוד פרט רווי הוד זכורני מהליכתו של רבינו בסמטאות העיר צפת: באחד הלילות יצאנו עם

הרבי ז"ע מבית המדרש לכיוון מלון רימונים, בהגיענו לסמטה שליד המלון עמדה שם קבוצה גדולה של נשים.

תוך רגע, כהרף עין, החל הרבי לצעוד במהירות עצומה, בריצה ממש, כשהוא עוקף את כל המלווים משל היה נער צעיר, עד שעבר והתרחק מרחק הגון מאותה קבוצה. אותה שעה נוכחתי לראות בגודל קדושתו וטהרתו של רבינו על שמירת עיניו באופן מופלא ביותר. שוב נוכחתי לראות בהקפדתו של רבינו בעניין זה, ומעשה שהיה כך היה: באחד הלילות לאחר תפילת מעריב פנה אליי רבינו ושאלני אם יש בידי את ה'תעודת זהות', היות וברצונו לנסוע לירושלים בטיסה לרגל הילולת 'מאמע רחל' - רחל אמנו ע"ה^א.

באותו היום היו גם כמה שמחות של אנ"ש בעיה"ק ירושלים (זכורני שהרה"ח ר' יחיאל יהושע גולדברג שליט"א ערך אז שמחת ברית לבנו בירושלים) ורבינו רצה להשתתף בהם ועל כן החליט לנסוע בטיסה מצפת לשדה דב שבתל אביב, ואני שהייתי ה'הויז בחור' התלוויתי אליו.

לאחר שעלה רבינו על המטוס והתיישב במקומו עברה שם כנראה אישה, באותו רגע הסתובב רבינו בפתאומיות, בתנועה חדה ומהירה, והפנה את ראשו לכיוון חלון המטוס, וכך נשאר לשבת לאורך כל הטיסה כשכולו כפוף ומצונף לעבר החלון, מההמראה עד הנחיתה, ובלבד שיישאר עיניו בטהרתם וקדושתם.

פעם היו כאלו צדיקים

עוד הנני נזכר כעת, פעם הגיע לבית מדרשו של רבינו רב אחד מחוץ לארץ, לאחר תפילת מעריב ישב רבינו בחצר ביהמ"ד כדרכו בקודש והוציא מכיסו סיגריה כשהוא מציע בטוב עינו גם לאותו רב להתכבד בסיגריה.

הרב האורח נענה שאמנם הוא אינו מעשן, אבל כידוע שלצדיקים יש עניינים גבוהים 'הויכע זאכנ' בהעלאת עשן, כשהוא רומז כי לרבינו יש עניינים גבוהים בכך, ורבינו על אתר נענה בענוותנותו בחיך מאיר:

"יא, א מאהל איז געווען אזעלכע צדיקים - אכן, פעם בדורות קודמים היו צדיקים כאלו..."

עוד הרבה סיפורים ועובדות חרותים על לוח ליבנו מהימים הנאדרים בצילו של רבינו ז"ע בעיה"ק צפת, ועוד חזון למועד אי"ה להביאם בהרחבה בעז"ה. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

א אגב, היו כמה וכמה שנים שרבינו הלך וחזור נסע במיוחד מצפת להילולת רחל אמנו ע"ה, אך ורק כדי להשתתף ולהתפלל על קברה.

מחזור יום טוב
ספר מועד עבודת ה' תש"ס

השבוע פרשת וישלח, לומדים:
סימן שי"ט סעיפים: ד' ה' ו'

"שומר פיו וזשוננו"

סיפורי ישועות שהתרחשו על ציונו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בזכות הקבלה שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה

שנה של קבלה טובה

היה זה לפני למעלה משמונה עשרה שנה. באחד מאולמות האירועים התקיימה שמחת נישואיו של החתן המופלג ר' שלום (השמות האמיתיים שמורים במערכת) הזוכה בשעה טובה ומוצלחת להקים את ביתו עם הכלה תחי'.

אף אחד מבני המשפחה העולצים לא תיאר לעצמו שלמעשה, ברגעים אלו, בעודם מפוזים ורוקדים בשמחת החתונה, הם יוצאים למסע ארוך ומפותל, רווי תקוות ומפחי נפש, של שמונה עשרה שנה! שמונה עשרה שנות ציפייה לזרע של קיימא.

בתחילה הייתה זו רק שנה. שנה שחלפה מאז החתונה, ואז עברה עוד שנה, שנתיים ושלוש, אך בביתו של האברך ר' שלום טרם נשמע קול של תינוק פועה. בני הזוג נוקטים בכל צעד אפשרי אך ללא הועיל. מחוגי השעון נעים ללא הפסקה, חמש שנים, עשר שנים חולפות ביעף מאז החתונה ועדיין אין בשורה.

בני המשפחה כמובן אינם נשארים אדישים להתמודדותם הלא פשוטה של ר' שלום וזוגתו. כל אחד מבני המשפחה הקרובה והמורחבת מנסה לסייע כיד ה' הטובה עליו, בעצה ובהפניה לכתובות רפואיות ועסקניות, אחרים עורכים סגולות רבות ותפילות מיוחדות למענם, כשכולם מחכים בקוצר רוח לישועה המיוחלת.

היה זה גיסו הצעיר של ר' שלום, שהתחתן כמה שנים טובות אחריו, ר' זאב נקרא לו, שגם הוא ככל בני המשפחה לא טמן ידו בצלחת. לא פעם ולא פעמיים הזכיר ר' זאב באוזני רבו, כ"ק האדמו"ר מסטריקוב (ירושלים) שליט"א, את גיסו המבוגר ממנו שטרם זכה לילדים וכבר חלפו למעלה מחמש עשרה שנה מאז נישואיו.

באחד הימים, בשנת תשפ"ב, פונה אליו רבו כ"ק האדמו"ר שליט"א ואומר לו כדברים האלו: "לא מכבר הגיע לאוזניי סיפור מופלא, בן זמננו, על יהודי שהיה זקוק לישועה והלך והתפלל על ציונו של כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב זי"ע וקיבל על עצמו שלא לדבר בעת התפילה, מתחילתה ועד סופה, במשך שנה תמימה.

"שכן כידוע, הרבי מלעלוב בחיי חיותו פעל בכל כוחו להשריש ולפרסם את העניין הזה בקרב כל יהודי, ופעמים אינספור ובהזדמנויות רבות חזר והכריז ברבים, בפרסום גדול, על גודל עניין השתיקה בשעת התפילה, ואכן כעבור שנה זכה אותו יהודי לישועה מופלאה.

התקשר מיד לגיסו הגדול ר' שלום ומסר לו את דברי מורו ורבו וכתבן וכלשונן: "הרבי אמר שניסע להר הזיתים לציון הרבי מלעלוב". הגיס ר' שלום שומע ומגיב מיד בחיוב: "בסדר גמור, הנה ניסע בהקדם האפשרי להר הזיתים".

הם קבעו ביניהם שעה, עלו יחד על המכונית ויצאו לעבר הר הזיתים. חנו את הרכב בחניון שבאמצע ההר, רוח אביבית צלולה של תחילת ימי חודש ניסן טפחה בפניהם, הם ניגשו בחרדת קודש אל מצבתו של רבינו אדמו"ר זי"ע וקיבלו איש איש על עצמו בפה מלא קבלה מפורשת "שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה במשך שנה שלימה, תמימה, ולעמוד בקבלה זו בכל תוקף".

"באותו זמן כבר שמענו" יספר לימים הגיס ר' זאב, "שיש תוקף וכוח מיוחד לקבלה שמקבל אדם על עצמו שלא לדבר בעת התפילה, כאשר גם מי שבכל מקרה אינו מדבר בעת התפילה, הרי שכאשר הוא מקבל זאת על עצמו ב'קבלה גמורה' יש לדבר כוח סגולי לפעול ולהמשיך ישועה בזכות קבלה זו, וכך עשינו גם אנחנו".

רגעים ארוכים התבודדו שניהם ליד מצבתו של רבינו, כשכל אחד מבצר בליבו כחומה את הקבלה המדוברת, כשעל הדרך הם מכוונים להתפלל מהיום והלאה בכוונה יתרה ובריכוז, כך שבזכות הקבלה 'שלא לדבר' כל התפילה שלהם תתעלה ותתרומם.

היה זה כאמור בסביבות ראש חודש ניסן תשפ"ב. שני הגיסים חזרו איש איש לביתו כשבמשך שנה שלימה הם זוכרים היטב את הקבלה ומשתדלים לעמוד בה ולנצור את פיהם מתחילת התפילה ועד סופה.

והשבוע, בשבת קודש פרשת וישלח תשפ"ד, שנה ותשעה חודשים בדיוק! לאחר אותו מעמד השתטחות וקבלה טובה על ציונו של רבינו, תתקיים בעז"ה בשעה טובה ומוצלחת באחד מבתי הכנסת שמחת ה'קידושא רבא' של הבת תחי' שנוולדה לר' שלום וזוגתו בסימן טוב ובמזל טוב לאחר למעלה מח"י שנות ציפייה.

כוחם של 'צדיקים במיתתן קרויים חיים' וכוחה של קבלה טובה על ציונו של צדיק!

(יישר כוח לאחי הרה"ג ר' משה טוביה טיקוצקי שליט"א מראשי חברות הבחורים בביתר, שמשמים גלגלו זכות על ידו להביא לפרסום מעשה זה לזיכוי הרבים, ואשר קישר אותנו עם הגיס ר' זאב שליט"א ממנו שמענו את הסיפור מכלי ראשון ותשוחח"ל).

"עצתי היא" המשיך כ"ק האדמו"ר שליט"א, "שתקומו, אתה וגיסך הזקוק לישועה, תסעו יחד לציון הרבי מלעלוב זי"ע בהר הזיתים, תקבלו על עצמכם את הקבלה הזאת לזכות גיסך ובעזרת ה' הוא יזכה לישועה בזרע של קיימא".

הדברים נפלו על אוזניו של ר' זאב בהתרגשות רבה, חזקה עליו פקודת רבו והוא חפץ לקום ולנסוע מיד לציון בהר הזיתים, אלא שבדרך, משום מה, היו העניינים יגעים קצת. הוא שקל

רבות כיצד להעביר את המסר לגיסו, מה שגרם לעניין להתעכב ולהישכח מלב.

וכך חלפו להם כמה שבועות, והנסיעה טרם בוצעה. חולפים כמה שבועות, היה זה בימים שבין פורים לפסח תשפ"ב, באחד הימים שוב פונה אליו רבו כ"ק האדמו"ר שליט"א אל חסידו האברך ר' זאב ושואל אותו: "מה קורה עם מה שדיברנו? יש התקדמות, האם נסעתם יחד להר הזיתים?"

ר' זאב נאלץ להודות שהדבר מתעכב, אך כעת

ממנו ישקו העדרים

ליומא דהילולא של המגיד רבי דוב בער ממעזריטש זיע"א - י"ט כסלו תקל"ג

כמנהג רבו, ככל הנראה בעיקר מפני חולשתו הגדולה, לא יצא המגיד בעצמו אולם רבו כמו רבו התלמידים אשר אותם שלח להצית את אבוקת החסידות בכל תפוצות ישראל למטרה קדושה זו.

באותם ימים סמך את ידיו והאציל מהודו על ארבעה אנשי-שם ואלו הם: רבי אהרן הגדול מקרלין - שנשלח לליטא; רבי מנחם מנדל מויטבסק - לרייסיין; רבי נחום מטשרנוביל - לוואהלין, ורבי אלימלך מליז'נסק - לגליציה. במרוצת הימים והשנים עשו להם חסידים מועדים קבועים שבהם היו מתקבלים בקודש פנימה. שם פילס להם רבם הגדול נתיבות בדרך העולה בית א-ל.

ועוד זאת אמרו כי מורנו המגיד מסר לרבנו הזקן ייחודים עבור כל אחת מארצות תבל, פרט לגרמניה באומרו שארץ זו כבר אין בה כל ניצוץ של קדושה והיא רעה בתכלית.

פעם אחת בא אל מורנו המגיד אחד מידידיו משכבר הימים וירא כי רבים המשחרים לפתחו לשאול בעצתו וברכתו, מי לרפואה, מי לפרנסה ומי לישועה. בתוך הנדחקים היו גם נשים עגונות שבמר גורלן ביקשוהו שיעתיר רחמים עליהן. וישתומם האורח עד מאוד עד כי שאל את מורנו המגיד: וכי זהו ענייך כגאון עולם לעסוק בכגון דא. וישיבהו המגיד: בשעה שברא הקב"ה עולמו, תמהו המלאכים מה לו לבורא עולם עם עולם הזה השפל והגשמי. והשיבם שכל נפש מישראל הוא עולם מלא. אף אני, נענה הרה"ק רבי דוב בער ואמר, הנני שותף ל להקב"ה במעשה בראשית.

נסיעה באישון לילה

על אחת הנסיעות הנדירות שערך מורנו מסופר: פעם אחת, במוצאי שבת קודש, אחר סעודת מלווה מלכה, יצאו המגיד והחבראי קדישא לנסיעה ארוכה שנמשכה על פני כל הלילה ללא הפוגה. כאור הבוקר עצרו לפני אכסניה מלאה אנשים ונשים שיכורים והוללים. ונערים קטנים מילדי הגוים החלט להמטיר אבנים על יושבי העגלה.

נענה המגיד ואומר כי מן הראוי היה לרדת ולהתפלל עתה אך אין מקום כאן ולפיכך יש להמשיך בנסיעה. כעבור איזה זמן שוב עצרו לפני אכסניה שניה. אך גם כאן גדול היה הדחוק ורבתה הצפיפות וכן בשלישית וברביעית עד שקרב חצות היום. ויאמר המגיד כי אין עצה ואין תבונה וכי מוכרחים להתפלל עתה. נתעטפו כולם בטליתותיהם והניחו התפלין בעודם עומדים בעגלה. ואחר אחזו איש ביד רעהו ופסעו בצוותא לתוך האכסניה הסמוכה.

אז התבטא ואמר: יכולני להביא את המשיח תכף ומיד ואולם יצטרכו לבוסס בדם יהודי עד הקרסוליים עד אשר יקרה כן. ויהיו הדברים המבהילים לפלא.

למעזריטש היו נוהרים בני העלייה שבדור. שם קבעו מושבם כמה מאות מענקי הרוח, גאונים וצדיקים, שקיבלו עליהם בלב ובנפש את תורת המגיד הגדול ויצאו להביא את בשורת החסידות לכל תפוצת ישראל. נדדו המה מעיר לעיר ומעירה לעירה, עד שהפכה החסידות לנחלת המונים.

אלפים נמשכו כבחבלי קסם אחרי האור הגדול. כל הדרכים הובילו למעזריטש בכרכרות ובעגלות וגם ברגל עשו יהודים נלבבים את דרכם למרכז הקדושה והטהרה: מי כחסיד ותלמיד של המגיד הגדול בעצמו ומי כתלמיד של אחד מתלמידיו, שעשה דרכו לחזות בנועם זיו פני קדשו של האי רב רבנן.

אמרו: הרבה הצטער המגיד הגדול על כי נעשה מפורסם והתלונן מרה על כך מעודו העדיף להישאר בצל אלא שמן השמים גילוהו, כי בעטיה של נסיעה בחולי-המועד, נענש להיות מפורסם, כי על כן מדקדק הקב"ה עם הצדיקים כחוט השערה (כמסופר בפרק הקודם). ובזכות חטאו כביכול זה זכו מאות אלפי חסידים ליהנות מזיו השכינה.

שח הרה"ק רבי זאב מז'טומיר: "עוד בתחומה של מעזריטש העיר, השגנו כבר מה שביקשנו בנסיעתנו לבית המגיד. ואם טרם בא מישהו על סיפוקו, זכה לכך בדרכו על סף ביתו הקדוש, או לכל היותר כשזכה להציץ חטופות בזיר-איקוניו".

לא ארכו הימים ומרכזי החסידות אשר בוואהלין, פודוליה, ליטא ופולין שקקו אלפי חסידים.

החסיד הישיש ר' לייבע חייצעס מהרידשץ אצר וקיבץ דברים רבים מפי זקנים בדורו. וכה סיפר את אשר שמע כי בימי המגיד שלחו שני אברכים מופלגים למעזריטש לתהות על נקנו של המגיד. היו אלה אברכים בעלי נפש ועם בואם דבקו בו ובתורתו ונשתכחה מהם כל מטרת שליחותם. אחרי שנים שבו לביתם ונקבצו אליהם כל בני העיר. והמה לא ידעו על מה ולמה. וכשביקשו מהם לחוות דעתם על הממד ממעזריטש פתח הגדול ואמר בניגון: יצאנו לדרך הגדולה והגענו ליעד הגדול, שם מצאנו את הדוב הגדול, שהוא מרכבה לאין סוף עצמו.

אם אמרו "בשעת הסכנה, מוציאין ספר תורה לרחובה של עיר", מורנו המגיד החיל את הדברים על הסכנה הרוחנית שאופפת הייתה את אנשי אותו הדור. על כן ראה לנגד עיניו חוב קדוש לקרב המון עם לתורת החסידות. שלא

התעמולה להנחלת שיטת הבעש"ט התעצמה עשרת מונים עם עלותו של המגיד לכס ההנהגה. המגיד עצמו שלח את האריות שבחבורה, גיבורי כוח בידיעת תורת החסידות על מכמניה, אל מדינת ליטא, על מנת לעשות בה נפשות. ידועים המה רבי מנחם מענדל ממינסק ורבי יששכר דוב מקבילניק אשר תחילה לא הייתה דעתם נוחה מכל זאת אולם כעבור שנים של מאמצים כבירים נסע גם הם למעזריטש ובשובם למעונם, מלאים היו מהודה וזיווה של תורת החסידות בין בני התורה בעריהם.

הגיעו הדברים לידי הכרות חרם על כל בני התורה המחזיקים בשיטת הבעש"ט ותלמידו המגיד. הפקודה יצאה מוועדי הארצות בבריסק וסלוצק ואולם מיום ליום הלך והתרחב חוג דורשי לימוד תורת החסידות עד כי במרוצת שנת תקל"ה קמו שלושה מרכזים גלויים של לימוד והפצת חסידות: האחד בליובאוויטש בראשות הרה"ק רבי ישכר דוב, השני בקרלין בראשות הרה"ק רבי אהרן הגדול והשלישי בהורודוק בראשות הרה"ק רבי מנחם מענדל מויטבסק.

באותה עת התקבע מעמדו של המגיד הגדול ממעזריטש כרבם של כל החסידים בדורו. יותר מכול בלטה הנהגת הקודש שלו, בגילוי סתרי תורה, באריכות התפילה ובעבודת השי"ת בסילודין. אט אט הלכה והתפשטה הנהגתו בכל מרחבי המדינות.

את מקום מושבו קבע מורנו המגיד במעזריטש (אם כי לימים עקר לרובנה ובערב ימי תקע יתדו באניפולי ובה נטמן). כה אמר הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ברוחו הקדושה: "כיון שנסתלק הבעש"ט, נטלה השכינה את מקלה ותרמילה והלכה לבית מדרשו של סבי המגיד הגדול ממעזריטש - ואין תרמילה של שכינה אלא אותו אוצר של יראת שמים, שאין לו להקב"ה בעולמו יותר ממנו".

שלוש ערים בפולין נשאו את השם מעזריטש. העיר שבה איווה לו מורנו המגיד מכון לשבתו היתה הסמוכה ביותר לעיר רובנה. ככל הנראה הסיבה בבחירת מקום זה נעוצה הייתה בקרבתו לליטא ולרוסיה הלבנה שמאוכלסות היו בשיבות גדולות בראשות אדירי תורה ובאשר עז היה חפצו להנחיל בקרבם את שפע מעייני תורת רבו, רבי ישראל בעל שם טוב.

במשך מספר שנים ארכה הקמת בית הכנסת. על פי פקודתו היו הבנאים עושים מלאכתם לעתים מתבטא היה כי עת רצון היא ועליהם לשקוד על ההקמה ולעתים היה מורה להם לחדול באשר אין זו עת רצון מלמעלה. ויהי כאשר עמד מקדש מעט על תלו, נכנס מורנו הרב המגיד להיכל והתפלל בו לראשונה. או

את פניהם קידמו מנות גדושות של חירופים וגידופים מכל עבר ואף ידיים נשלחו לעברם. המגיד ציוה על בני החבורה הקדושה שלא לשית ליבם לכל זאת אלא להתייצב אצל כותל המזרח ולשקוע בתפילה כשעיניהם עצומות. כך החלו להתפלל בקול ובהתלהבות החל מ"הודו לה' קראו בשמו". ב"ברוך שאמר", כבר חשו שנעשה המקום נוח יותר והקולות חדלו. במזמורי פסוקי דזמרה הוטב עוד יותר. וכשקרא שליח הציבור "ברכו", נשמע קולו בבידור ואף המקום נעשה פנוי לגמרי. רק הנערים הקטנים עמדו עדיין בחלונות אך גם קולם נדם. בקריאת שמע ובתפילת הלחש כבר לא נותר זכר מהמהומה שקידמה את פניהם.

לאחר התפילה הורה המגיד להוציא מצקלונם מיני תרגימא ומשקה. ישבו וסעדו ואמרו לחיים ואז עלו לעגלה ושבו אל מקומם באין איש יודע על מה ולמה הייתה כל הנסיעה. לא עבר זמן רב ונזדמנה להם שעת הכושר לשאול את רבם מה היה פשרה של נסיעה זו.

וכה השיבם: כעין מאורע זה מתרחש מדי יום ביומו. קם אדם משנתו בבקר ומוחו ולבו מלאים מחשבות זרות, גוים ושוועלים קטנים שנבראו מח"נ שלו ועליו להמשיך בנסיעתו לפנות עצמו, ללכת למקווה טהרה, ללמוד דא"ח עד שיזכה להעביר כל המקטרגים. אך כשמגיע חצות היום אין כבר כל תירוץ וחייב האדם לעמוד ולהתפלל בקול רם ויעבור עליו מה ואז ב"ברוך שאמר" מתמעטים הגויים והולכים הלך וחסור עד שגם כל השועלים קטנים, הלא הנה המחשבות הזרות, מתבטלן לחלוטין בקריאת שמע.

בשבת עם חברים

אם היה המגיד הגדול רבן של כל החסידים - גם כמה מחבריו, אף הם תלמידי הבעש"ט, החלו באותם הימים לנהל בעצמם עדות של חסידים

בביתו אשר בפולנאה הסתגר לו אמנם הרה"ק רבי יעקב יוסף, בעל "תולדות יעקב יוסף" ולא בא במגע עם ההמונים, אלא שבאותו זמן הפיץ את מעינות החסידות באמצעות ספריו הקדושים, אבני־תשתית למשנת הבעש"ט.

בזלוטשוב ולימים ביאמפלא פתח את בית מדרשו המגיד הקדוש רבי יחיאל-מיכל. אף אליו

החלו לנהור אלפים מישראל כדי ללמוד דרך ה' לפי שיטת החסידות.

ואילו באוסטראה, בירת וואהלין, פתח לרווחה הרה"ק רבי פנחס מקוריץ את שערי בית מדרשו לכל אלה אשר שאפו לדעת ולקדושה. הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא, מגדולי תלמידי הבעש"ט, התייחס אמנם לראשונה

בהסתייגות להנהגתו של רבי פנחס מקוריץ, אולם אחרי כן עמד על כוחו הסגולי להנהיג את עדת ישראל והפליג בשבחו, כאשר שמע אותו אומר בשחרית של שבת "הכל יודוך" וכל היקום כולו עונה אחריו ברוך שיר ושבח לחי העולמים.

ואולם כאביר הרועים, כרב־רבנן היה בעיני כל, המגיד הגדול ממעזריטש. הוא היה מקושר בעבותות אהבה וידידות נאמנה עם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ, וסיפר בשבחו ברבים. חסידים מספרים כי במוצאי־ט"ו־כפור אחד הציץ המגיד דרך חלון ביתו החוצה שעה ארוכה ואחרי כן אמר בלשון הקודש (כמנהגו לדבר בשבת ויום־טוב רק בלשון הקודש): "רבי פנחס עומד עדיין בתפלת נעילה ותפלתו בוקעת אוירים ורקיעים".

המגיד רבי יחיאל-מיכל מזלוטשוב אף ביקר כמה פעמים אצל המגיד במעזריטש בלוויית חסידיו, ואילו הרה"ק בעל ה'תולדות', אשר כמקובל בפי חסידים היה קפדן כשמא, בחינת אני בינה לי גבורה, נסע אל המגיד הגדול כדי להוכיחו על פניו - מששמע לראשונה כי הוא נוהג בדרכים חדשות ובמנהגים אחרים מרבו הבעש"ט, ביניהם הנהגת הסכנים המלוטשים בשחיטה ועוד. אולם משבא אליו עמד במחיצתו שתי שעות ללא ניד וניע, מבלי שיחליף עמו מלה אחת, התבונן בארחות חייו ובהליכותיו בקודש ומיד יצא ואמר למלווי: אין לי עליו כל קושיות. כל עבודתו היא בלתי לה לבדו.

ב'סיפורי בעש"ט' מובא הסיפור בנוסח זה:

הצדיק רבי יעקב־יוסף הכהן, אבד"ק פולנאה, שמע שהמגיד הגדול ממעזריטש עשה תיקון חדש שהחלף של השו"ב יהיה חד וחלק חרה לו מאוד על רבנו, על שחידש דבר כזה, אשר לא היה כמוהו לפני כן, בעת שהיה רבם הבעש"ט הקדוש בחיים, וגמר בדעתו לנסוע אליו למעזריטש, לשאול אותו על כך. נסע הרב מפולנאה למעזריטש ולקח עמו את תלמידו הקדוש, ר' משה ציסיס, שהיה מגיד מישרים של קהילת טשודנוב.

כשמע המגיד שהרב מפולנאה בא אליו, יצא לקראתו בעוד הרב מפולנאה ישב בעגלה, העמיד המגיד רגל אחת על העגלה ונתן לו שלום. שאל אותו הרב מפולנאה תכף בעודו בעגלה: מדוע חידשתם חידוש כזה, אשר החלף יהיה חד וחלק, דבר שלא היה כמוהו לפני כן?

השיבו המגיד: לפי שבזמן שרבנו ז"ל היה בחיים, אז בזכותו הגדולה הגן על כל העולם כולו, שלא יבואו לידי מכשול ח"ו, והיה די שהחלפים יהיו רק חלקים. אבל היום כשרבנו ז"ל אינו בחיים, ולא אכשור דרא, מוכרחים אנחנו לתקן תיקון גדול, שלא יבואו בעולם לידי מכשול ח"ו, ולכן תיקנתי שיהיה החלף

חד וחלק.

הוטב התירוץ בעיני הרב מפולנאה, ורצה להיפרד תכף ולנסוע חזרה לדרכו, אך המגיד ביקשו שישבות אצלו. השיבו הרב מפולנאה: אני מתנהג בשבת כמו בעל הבית, אשר אחר אכילתי מוכרח אני לישון מיד, ואין אני מאריך כל כך בשולחני כמוכם, שאתם אומרים תורה לפני התלמידים.

אמר לו המגיד: יש לי שני חדרים בחצר שלי, אני אעקור דירתי מביתי לשני חדרים האלו לשבות שם עם התלמידים, ולכבודו אני נותן את ביתי לשבות שם, ויוכל כבודו להתנהג כמו בביתו.

נשאר הרב מפולנאה לשבות אצל המגיד, והיה ביחד עם תלמידו, ר' משה הנ"ל, בבית המגיד, והמגיד ותלמידיו היו בשני חדרים בחצר לביל שבת אצל הרב מפולנאה עם תלמידו ואחר הסעודה הציע לו מיטה לנוח.

תלמידו, רבי משה, השתוקק מאוד להיות אצל השולחן הקדוש של המגיד כי שמע עוד בהיותו בביתו, כי המגיד צדיק גדול וכל צדיקי הדור הם תלמידיו אך היה ירא מאוד ללכת לביל שבת לשולחן המגיד, מפני הקפדתו של רבו הרב מפולנאה, אולי יקיץ משנתו ולא יהיה נוכח לידו ויכעס עליו על אשר הלך.

למחרת, לאחר שהרב מפולנאה סעד את סעודת הצהריים, אמר לתלמידו: נלך אל שולחן המגיד לשמוע ממנו תורה. הלך לחדרו של המגיד אשר בחצר, ושמע שהמגיד אומר תורה. ברגע שהגיע לפתח החדר, אשר בו ישב המגיד השתתק המגיד והפסיק לומר את תורתו הקדושה חזר הרב מפולנאה לאותה חצר ורצה ללכת לביתו כיון שהגיע לחצר ורצה לפתוח את הבית, אשר התאכסן שם, שמע שהמגיד התחיל שוב להגיד דברי תורה חזר לבית המגיד, וכשהגיע שוב נשתתק המגיד והפסיק לומר את דבריו הקדושים. כך חזר הדבר מספר פעמים.

תלמידו, ר' משה, עמד שם ושמע, שבעת שהרב מפולנאה התהלך בחצר אנה ואנה כשידיו על לבו, אמר: מה נעשה שמיום שנפטר רבנו הבעש"ט ז"ל השכינה קבעה מקומה אצל המגיד.

ולא היה עוד הרב מפולנאה אצל שולחן המגיד. לאחר אותה שבת נסע הרב מפולנאה עם תלמידו לדרכו בשלום.

(פרק מתוך הספר "המאורות הגדולים" לתולדות חיייהם של מרנן הבעש"ט זיע"א והמגיד ממעזריטש זיע"א שיצא לאור אשתקד בצוותא עם הסופר הדגול הרה"ח בנימין ליפקין שליט"א)

מחזור יום אנוחה
ספר מוצאי שבתות החורף תשס"ו

אמר הקב"ה עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפנייהם ברבים הלכות שבת

(הילקוט, ויקהל רמז תח)

בחור יקר! גם אתה אשתף בקביעות כפיקודת הקודש
כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל וכך תצכה לקטן נצחי בהלכות שבת

הרב אהרן גלבשטיין

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אָחִיו וּגְוִי שְׂדֵה אָדוֹם (ל.ב. ד.)

וישלח יעקב מלאכים לפניו, ר"ת וימ"ל, ר"ל שיעקב אבינו ע"ה מל וחתך את ערלת לבב אחיו. והנה וימל הוא גימטריא אלקי"ם שהוא בחינת דינין והוצרך להמתיקו וכן עשה והמתיקן בהר"ת של אל עשו אחיו גימטריא שם הקדוש ע"ב, מקור החסד והרחמים.

ועפ"ז יש לפרש הפסוק ויאמר מי אלה לך כי היה גדול מאוד מסטרא דיליה, ושאל אותו מי אלה, היינו שאתה רוצה לקשר ולייחד אלו השני שמות מ"י אל"ה, ולעשות מהם הצירוף אלקים כמבואר בזוה"ק פרשת בראשית. ולזה השיבו יעקב אבינו ע"ה לא כמו שאתה סובר כי הצירוף אלקים נעשה כבר, רק שאני ממתיקו ועושה אותו חנו"ן. וזהו הילדים אשר חנו"ן אלקי"ם את עבדך, והבן.

אך תיבת לפניו אינו מובן לכאורה, וכבר הרגישו בו מפרשי התורה. ואענה גם אני חלקי עמהם, דהנה יעקב אבינו ע"ה שהוא שורש של הכנסת ישראל מכ"ד הדורות עד עקבות משיחא אז מסתמא כל המעשים והדיבורים שלו שנכתבו בתורה הקדושה היינו הדיבורים שדיבר עם בת זוגו, ודברי פיוס וריצוי וההכנעה שעשה נגד אחיו, והשליחות ששלח, וסדר הדברים ששם בפי שלוחיו, לא זו בלבד היה זה עבור תיקון עצמו לצרכו ולצורך בניו שבטי קה, אלא אף גם כיון יעקב בכל זאת לתקן כל הענינים והרפתקאות שיעברו על זרעו בכל דור ודור עד סוף כל הדורות.

דרך משל זה הענין מהשליחות לאחיו ומה שפייסו וכפר פניו במנחה, בזה הועיל ג"כ לדורי דורות בכל עת כשעומדים עלינו המצירים ומעיקים אז ג"כ נתעוררו המלאכים ממש ששלח יעקב לאחיו ונאמנים הם בשליחותם, לילך תמיד בשליחות יעקב בעת המצטרך לפייס את אחיו ולהשקיטו מכעסו וחמתו ולהשבית מעלינו כל המקטריגים ומשטינים, וז"ש הכתוב לפניו, ר"ל שמסר להם שליחות זו על העתיד ג"כ שילכו תמיד בכל עת הצורך כשירצה להיצר לזרע ישראל אז יפייסו אותו וישקיטו אותו, כיון שכל הכנסת ישראל הם מכוחו וכלולים בו הגם שלא יצאו עדיין מכח אל הפועל, והיו אז דבר שלא בא לעולם, עכ"ז זיכה להם שלא בפניהם, וזהו לפניו, ר"ל לפני הדבר ההוא הגם שעדיין לא היו הדורות הללו בעולם, הקדים רפואה להשבית מעליהם כל מיני משטינים ומקטריגים שיעמדו עליהם בכל דור ודור היינו שלכן המלאכים הנ"ל בשליחותם זו להטיב לזרעו, ולזה נכתב זה בתוה"ק שהיא נצחית.

וזהו שאמר הכתוב אל עשו אחיו, ר"ל אז נתן הכתוב סימן איזה עשו, היינו שהוא אח ליעקב, אבל באמת גם לנו פעל ועשה כל זאת בכל עת שיוצרך ועדיין הם הולכים בשליחות זו, שדה אדום, אשר משם נמשכים הדינים, והמקטריגים המכונים בשם שעיר אדום

להשקיטם מכעסם ולהפך לבבם אלינו לטוב, עד ביאת צדקינו בב"א.

אוהב ישראל

וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ (ל.ב. יג.)

הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע אמר פעם, כתיב ואתה אמרת הטיב, אז א איד זאגט ס'איז עם גוט, זאגט דער אייבערשטער הטיב עמר, איך וועל דיר ערשט ווייזן וואס הייסט גוט, [אם יהודי אומר שטוב לו, אומר השי"ת אני אראך מה נקרא טוב] (מפי האדמו"ר רבי שאול יידייה ממאדיץ זי"ע נכד רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע).

אוצר ישראל

וַיִּקַּח מִן הַבַּיִת בְּיָדוֹ מִנְחָה לְעֶשָׂו אָחִיו (ל.ב. יד.)

הגה"צ מוה"ר יוסף בער זצ"ל אבד"ק בריסק דליטא נסע פעם אחת במסילת הברזל וכאשר נטו צללי ערב ביקש להתפלל תפלת המנחה בצבור והיו שם עשרה יהודים, אכן אחד היה ביניהם מכת רודפי קדים ולא חפץ להיות נמנה לדבר מצוה כי שונא דת מורשה, ויקם ויצא מן התא הזה. ויאמר הרב: עתה אבין מדוע שלח יעקב לעשו רועים ועדרים, וכלבים לא שלח אשר זה דרך הרועים לקחת מהם כלבי צאן, יען כי כל אלה היה מנחה לעשו וכלבים בורחים מן המנחה.

דעת וקנים (דף נה)

וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ (ל.ב. כה.)

כה לחם החתם סופר ז"ל, משנת תקע"ה עד יומו האחרון מלחמת ה', נגד הרעפורמים, בחרבו הקשה, חרב פיפיות, בעטו עט סופר, ובפה קדשו בכל דרשותיו הנלהבות, פעם אחת אמר בדרך הלצה על הרבנים הרעפורמים, הנה מצינו בהתאבקות יעקב אבינו ע"ה עם שרו של עשו, שאמרו חז"ל (חולין צא) ויאבק איש עמו, חד אמר, כתלמיד חכם נדמה לו, וחד אמר כגוי נדמה לו. ויפלא איפוא מה היה באמת זה האיש, אשר היה אפשר לחושבו לתלמיד חכם וגם לגוי, ואולי יתכן שהיה רב רעפורמי, שמצד אחד כתלמיד חכם נדמה לו, שבא בראיות מן התורה, ובאמת הוא גוי גמור.

דור דעה

וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עֲלֶה הַשָּׁחַר (ל.ב. כז.)

בחולין פרק גיד הנשה דף צא: ויאמר שלחני כי עלה השחר, אמר לו גנב אתה או קוביסטוס שמתירא מן השחר. אמר לו מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו, מסייע ליה לרב חננאל אמר רב שלש כיתות אומרות שירה בכל יום. אחת אומרות קדוש ואחת אומרות קדוש ה' צבא-ות. ופירש"י, שלש כיתות חדשים מיום אל יום. יש לתמוה מאי סייעתא, דאכתי מנ"ל

דאתיא כמ"ד שלוש כיתות דלמא כמ"ד ד' כיתות בארבע משמורות.

ונראה ליישב ע"פ דאיתא בפענח רזא דיש צ' אלף ריבוא מלאכים בכל עולם ועולם, ולעולמות אין קץ, ובס' עשרה מאמרות מאכ"ח חלק ג' ס"א דכל כת הוא שני אלפים, ועוד אית בס' ברכת אברהם הובא שם בהקדמה דסדר שירה של המלאכים הוא שכל מלאך אומר שירה בכנף אחד. ולכן הוא אומר ששה פעמים שירה בכל כנף אומר פעם אחד. ובפעם שביעי הוא אומר בכל שש הכנפים ביחד. נמצא לפי חשבון זה בכל עולם ועולם אומרים המלאכים צ' אלף ריבוא ז"פ צ' אלף ריבוא שירות, וכיון שכל כת הוא ב' אלפים נמצא שעושים מהם כיתות ל"א פעמים מאה אלף, ועוד וחמשים אלף דהיינו ל"א ומחצה פעמים מאה אלף.

והנה נחזי אנן זמן שנאבק המלאך עם יעקב אבינו כמה היה לבריאת עולם. הנה ע"פ המקרא מוכח שהיה אז שני אלפים ושני מאות וחמש לבריאת עולם כדאמרין במסכת ע"ז דואת הנפש אשר עשו בחרן היה תחלת שני אלפים תורה, והאי שעתא היה אברהם בר נ"ב שנה. צא וחשוב עוד מ"ח שנה מואת הנפש וגו' עד שנולד יצחק לאברהם בן מאת שנה, ועוד ס' שנה עד שנולד יעקב ליצחק בן ששים שנה בלדת אותו, ועוד ס"ג שנה ליעקב כשנתברך, וי"ד שנה שהיה בבית עבר ועשרים שנה בבית לבן, הרי הכל ר"ה שנים. חשוב כמה ימים יש בשני אלפים ר"ה שנים, תמצא שמנה פעמים מאה אלף וחמשת אלפים בערך, שהרי באלפים שנה יש שני פעמים סס"ה אלפים הרי תש"ל אלף, ובר' שנים שמעשר מן תש"ל אלף שהוא ע"ג אלפים הרי תת"ג אלף, ועוד ה' שנים והימים המצטרפים מן כל שנה רביע יום העודף על סס"ה בכל שנה הרי הכל תת"ה אלף ופרוטרוט.

נמצא לר' חננאל דב"ג משמורות אומרות שירה בכל יום ג' כיתות, נמשך כל מה שחוזר חלילה בכל צ' אלף ריבוא המלאכים כשאומרים ג' כיתות מהם בכל יום, כל כת וכת שני אלפים, וכפי חשבון הכנפים הרי הם נחלקים לכיתות ל"א ומחצה פעמים מאה אלף, נמשך הזמן חזרתם חלילה יותר מעשרה פעמים מאה אלפים ימים, ולא נגמר עדיין החוזר חלילה שלהם ביום שנאבק עם המלאך, ושפיר הא דקאמר עדיין לא הגיע זמני מיום שנבראתי לומר שירה עד עכשיו.

אבל לדעת האומר ד' כיתות אומרות שירה בכל יום לא נמשך הזמן חזרתם חלילה עד כלות שמנה פעמים מאה אלף ימים. ונמצא ביום שנאבק עם המלאך כבר נגמר מזמן רב החוזר חלילה של כל הצ' אלף ריבוא המלאכים, ואיך אמר שמיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה, אלא שמע מינה מסייע ליה לרב חננאל דג' כיתות אומרות שירה. ודו"ק.

מאיר נתיבים (חלק שני עמ' יג.) להרה"ק רבי מאיר מרגליות זי"ע מגדולי תלמידי הבעש"ט

הרה"ק רבי משולם פייביש מזבאריז' בעל 'יושר דברי אמת' זי"ע - כ' כסליו תקנ"ה

ואלה תולדות

הרה"ק רבי משולם פייבוש הלוי העליר מזבאריז' זי"ע בעל "יושר דברי אמת" נולד בסניאטין בשנת ת"ק לאביו הגאון הצדיק רבי אהרן משה הלוי העליר אב"ד ומגיד מישרים בסניאטין, ולאמו בת הגה"צ רבי ישראל משה ירושלמי אב"ד טיסמניץ מגזע רבינו יהודה החסיד.

מגזע היחס היה דור חמישי בן אחר בן לגאון דורו הגה"ק רבי יו"ט ליפמאן הלוי העליר בעל ה"תוספות יום טוב" זי"ע [אביו הנ"ל היה בן הרה"ק רבי מאיר הלוי אב"ד בראטשין בן הרה"ק רבי שמשון הלוי אב"ד סטארי בראטשין בן הרה"ק ר' אברהם הלוי בן התו"ט]. כמו כן היה נין ונכד הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולא הי"ד, רבינו המהרש"א, רבינו המהר"ל מפראג, רבינו המהרש"ל, רבינו החכם צבי, בעל צאן קדשים על סדר קדשים ועוד, זי"ע.

היה תלמיד נאמן להמגיד הגדול הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע ולהרה"ק רבי מנחם מנדל מפרעמישלאן זי"ע וכן זכה להקביל פני קודש הקדשים המגיד הגדול רבי דוב בער ממעזריטש זי"ע.

בנגלה היה תלמידו של הגאון בעל "גאון צבי" זצ"ל אב"ד בוקשביץ.

מפורסם היה בדורו לצדיק אמת וקדוש עליון, ענוותן ושפל ברך. ביותר תורק שמו כשמן בעולם החסידות על ידי חיבוריו הקדושים: "יושר דברי אמת" הכולל שני קונטרסים, הראשון נכתב בשנת תקל"ז, כפי שציין בראשו: "יום ג י"ט סיון תקל"ז לפ"ק", והשני נכתב לאחר שנת תקמ"א. חיבורו השני נקב בשם "קונטרס דרך אמת".

על גדולי תלמידיו נמנים הרה"ק רבי דוד שלמה מסראקא בעל "ערבי נחל", אשר מביא כמה פעמים מדברי רבו בעניני הלכה ואגדה (ראה בהגהותיו לשו"ע או"ח סי' קסח אות מב, ובספרו לבושי שרד על יו"ד אות צד סק"ו), הרה"ק רבי יוסף דוד הכהן אבדק"ק יאסי בעל "דרכי אמונה", הרה"ק רבי זאב וואלף שור אב"ד סקאליט בעל "ספר הדרושים", הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב בעל "אהבת שלום", והרה"ק רבי חיים מטשערנוביץ בעל "באר מים חיים" שנחשב לו כתלמיד חבר, זי"ע.

נסתלק לשמי רום ביום כ' כסלו (וי"א ב' כסליו) שנת תקנ"ה, ומנוחתו כבוד בזבאריזא. הותיר אחריו זרע קודש בנו הרה"ק רבי משה אהרן ובתו אשת הרה"ק ר' ישראל מלובלין זי"ע ובנם היה הרה"ק רבי שמואל העליר זי"ע ראב"ד עיה"ק צפת ת"ו. מזיוו"ש היו בניו הרה"ק רבי ברוך יצחק מזוואניץ והרה"ק רבי שמשון מאוזיראן זי"ע.

הספר תורה הק' של רבינו

היה ברשותו של רבינו [הרה"ק רבי משולם פייבוש מזבאריז' זי"ע] זי"ע ספר תורה מיוחד שכתב לעצמו (אח"כ היה ס"ת זה אצל הרה"ק מרוזין זי"ע, ואח"כ אצל בנו הרה"ק מטשארטקוב זי"ע), וס"ת זה נזכר

כמה פעמים בספר 'משנת אברהם' על הלכות סת"ם (זיטאמיר תרכ"ח) שמסתמך עליו רבות (בסימן כ"ד) בדני צורת האותיות וכדומה, ובמקום אחד מציין: ראיתי בספר תורה הקדושה של הרב הגאון איש אלקי המפורסם כקש"ת מוהר"ר משולם פייבוש ז"ל מגיד משרים מזבאריזא, והספר תורה הקדושה הוא עתה אצל אדמו"ר הקדוש ברוזין.

ומסופר, שהרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע העיד על ספר תורה זה שהוא נקי משגיאות, באמרו שלא יתכן שיהיה בו שום טעות, כי רבינו זי"ע בעת שכתב את הספר תורה בקדושה ובטהרה, היה בורא בכל אות ואות שכתב את המלאך השייך לאותו האות, ולא היה ממשיך לכתוב עד שהתבונן על המלאך שנברא שהוא אכן המלאך הנכון שראוי להיברא מאותו אות, ורק אח"כ המשיך לכתוב להלן.

כמו כן היה לרבינו תלמידים סופרים מובהקים שקיבלו מרבינו הדרכה בעניני הכתיבה.

ספר יושר דברי אמת [החדש (תשע"ו) מכון סוד ישרים] תולדות המחבר

אהבת איתן

ידידות מופלאה שררה בין רבינו [הרה"ק רבי משולם פייבוש מזבאריז' זי"ע] להרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה זי"ע שבחר את רבינו - כריע נאמן - לאחר פטירת רבו הגדול המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע, ורבי זאב וואלף נסע לרבינו, והיה קשור עמו בעבותות אהבה. קיימת מסורת בקרב החסידים כי פעם בחזירתו מזבאריז' לעירו טשארני-אוסטראה ליווהו רבינו כברת דרך ארוכה, ולאחר מכן חזר רבי וואלף וליווהו לזבאריז', ככה נמשך הדבר במשך שעה ארוכה, כי אכן שררה ידידות רבה ביניהם, עד שכמעט לא יכלו להיפרד זה מזה. ואם כי השתוקק בכל לבו ונפשו לעלות לארץ ישראל, הרי כל עוד היה רבינו בחיים, נמנע מלנסוע, ורק לאחר שרבינו נסתלק החל צדיק זה בהכנות לעלות לארץ הקודש, ולאחר שלוש שנים עלה לארץ ישראל ומנוחתו כבודו בעיה"ק טבריה ת"ו.

אור יקרות (חלק ד', עמ' רלח)

אמר לתלמידיו שאסור להסתכל ברע של הצדיק

ספרו לי תלמידי הרב המפורסם בוצינא דנהורא מוהר"ר פייבוש מזבאריז', איך שאמר להם שאסור להסתכל ברע של הצדיק, כמו שהמסתכל באור החמה עיניו כהות, כן המסתכל ברע של הצדיק (והדברים מובנים למשכילים). גם אמר כאשר תראו מחלוקת בין הצדיקים אל תדמו שהוא מסטרא דס"מ (וכת דילי), רק להיות שהן קרבו ימי ביאת אליהו ז"ל לעשות שלום בעולם [עדות ה, ז] והנה זה עבודתו, הנה נתהוה מחלוקת בין הצדיקים בכדי שיהיה לאליהו במה לעבוד את הש"י. ועפ"י נ"ל דמשום הכי אמרו חז"ל דור שבן דוד בא בו קטגוריא בתלמידי חכמים (כתובות דף ק"ב ע"ב), כי להיות כבר מכין אליהו את עצמו

לבא לעשות שלום בעולם. ואעפ"כ נ"ל שזה הוא רק עצה להמון עם שלא יבואו להרהר על הצדיקים בנידון זה, אבל יהא רעוא מי שאמר לעולמו די יאמר די לפירוד לבבות ישראל.

הרה"ק בעל "בני יששכר" מדינוב זי"ע, אגרא דפרקא (אות טו)

בעל ה"ישועות יעקב" בירך עליו ברכת אשר חלק מחכמתו ליראיו

נודע כי כאשר ביקר פעם רבינו [הרה"ק רבי משולם פייבוש מזבאריז' זי"ע] אצל רבה של לעמבערג הגאון האדיר בעל "ישועות יעקב" זצוק"ל, בירך עליו אותו גאון ברכת "אשר חלק מחכמתו ליראיו", היא הברכה שצריכים לברך כשרואים את גדול הדור וחכם מובהק.

מסופר כי רבינו בגודל ענותנותו נענה אז שאכן ה"ישועות יעקב" הוא גאון אמיתי, כי בעוד שהוא בנסיעתו אליו הסתפק בשאלה זו האם צריך לברך על רבה של לעמבערג שהוא חכם הדור ברכה זו ולא הגיע לידי הכרעה, ואילו ה"ישועות יעקב" בירר זאת ברגע כמימרא מיד כשנכנס.

אור יקרות (חלק ד', עמ' רמא)

השלים עניינו בעולם עם ספרו הקדוש

היה הגה"צ רבי שימעלה זעליחובער הי"ד משגיח ישיבת חכמי לובלין מרבה להזהיר ללמוד ספר הקדוש 'דרך אמת' [השם 'דרך אמת' כאן הוא שם הכולל לכל הספר 'יושר דברי אמת' כלומר ב' הקונטרסים ודרך אמת כי בכמה דפוסים קודמים נקרא כולו בשם 'דרך אמת'] לרבינו הקדוש הגאון ר' שרגא פייביש מזבאריז' זי"ע ועכ"י לשנן ולחזור ספר הקדוש הזה כל ימי חייו, שבספר הקדוש הזה נתגלה אמת הכולל הזה היסוד לכל הקדושה ועבודה. פעם דיבר על ענין הלולא של צדיקים שאין אומרים תחנון ביום היארצייט שלהם, הסביר שענין הזה של הלולא זה דוקא בצדיקים שהשלימו ענין שלהם בעולם, אין זאת נוגע בגדולת הצדיקים מי שהוא יותר גדול מבין הצדיקים הקדושים, אלא בענין של שליחות לעולם הזה שנשלח מן השמים לתקנת נפשות ישראל, ואם השלים בשלימות את ענינו אז שייך הלולא שמחה של עלייתו למעלה בגן עדן העליון ביום היא"צ של הסתלקותו.

מקובל בישראל, כי ביומא דהילולא של שלושה צדיקים אין אומרים תחנון, י"ט כסלו הילולא של המגיד הגדול והקדוש ממעזריטש זי"ע, כ"א אדר דרבינו רבי אלימלך [מליזענסק] זי"ע, ול"ד בספירת העומר דרבינו ר' מנחם מענדיל מרימנוב זי"ע, שכן מקובל מצדיקים בעלי רוח הקודש שאצלם שייך הענין הזה שהשלימו ענין תיקונם בעולם.

וסיים, לולא דמסתפינא הייתי אומר שגם הגאון הקדוש רבי פייביש מזבאריז' השלים ענינו בעולם עם ספר הקדוש דרך אמת [יושר דברי אמת] ששם גילה עיקרי יסודות החסידות והקדושה לבאי עולם.

נהרי אש (עמ' קנ"א)

נערך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. זמן הדלקת נר חנוכה.

א. מנהג רוב קהילות החסידים להדליק מיד לאחר תפלת מעריב, ומנהג אנשי ירושלים הנוהגים כהגר"א להדליק בזמן השקיעה, והחזון איש נהג להדליק עשרים דק' לאחר השקיעה, ולמעשה כל אחד ינהג בזה כמנהג אבותיו ורבותיו.

ב. אמנם צריך ליתן שמן שידלק לפחות עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, והנהגה כשיטת רבינו תם, יתן שמן שידלק לפחות עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים דר"ת. [שו"ע ומ"ב, ופ"ת, סי' תערב ס"א].
ג. מי שטרוד ואין לו פנאי להדליק אחר כך, יכול להדליק מזמן פלג המנחה, שהוא שעה ורבע זמנית לפני צאת הכוכבים. [שו"ע ומ"ב ס"א].
הוראת בעל שבת הלוי, שנכון יותר למנות שליח שידליק בזמן מלהדליק בפלג המנחה, ואם יוכל להדליק מאוחר בלילה, טוב יותר שידליק מאוחר בלילה מלמנות שליח שידליק בזמן. [מבית לוי].

ד. כתב השו"ע [ש"ס ס"ב] בדביעבד, מדליק והולך כל הלילה עד עלות השחר, וכתב המשנה ברורה [ש"ס] דאינו מברך רק אם בני הבית נעורים. מאידך הוראת בעל שבת הלוי, דאפילו אם בני הבית ישינים, או מי שאין לו בני בית, מדליק בברכה, עד עלות השחר. [מבית לוי. לדעת הגר"ש אלישיב, מה שהורה המ"ב לענין ברכה הוא רק למדליק בפנים הבית, דהמדליק בחוץ, אזי כל זמן שיש עוברים ושבים אפילו מאוחר בלילה, מדליק בברכה, הו"ד במ"ב דרשו, ע"ש עוד דעות ביה].

ב. מנהגים שונים במקום הדלקת נרות חנוכה.

א. המתגורר בבנין רב קומות, מנהג החסידים להדליק בפנים הבית בפתח הדלת בצד שכנגד המזוזה, ואם יש לו דלת הפונה לרשות הרבים, טוב יותר שידליק שם. לשיטת החזון איש מדליק בחלון הפונה לרשות הרבים, אך בקומה הגבוהה יותר מעשרים אמה [בערך עשר מטר] מקרקעית הרחוב [שאנשים הולכים שם], יש אומרים שבאופן זה ידליק בפנים הבית בפתח הדלת בצד שכנגד המזוזה, ויש אומרים שכיון שהשכנים מהבנינים הסמוכים רואים את הנרות, טוב יותר להדליק בחלון. לשיטת הגר"ז מבריסק מדליק בפתח הכניסה של חדר המדרגות הפונה לרשות הרבים, וכן נהגו הגר"ש"ז אויערבאך והגר"ש אלישיב. [פסקי תשובות סי' תרעא].

ב. המתגורר בקומת קרקע, ויש לו פתח מהבית לחצר, ומהחצר לרשות הרבים, לשיטת החזון איש מדליק בפתח הבית שפונה לחצר, ואם אין הפתח נראה ברשות הרבים, ידליק בחלון ביתו שפונה לרשות הרבים. לשיטת הגר"ז מבריסק מדליק בפתח החצר שסמוך לרשות הרבים. [ש"ס].

ג. אופן הנחת המנורה אצל הפתח, וסדר ההדלקה.

א. כתב השו"ע [סימן תרעא ס"ז] מצוה להניחו בטפח הסמוך לפתח משמאל, כדי שתהא מזוזה בימין ונר חנוכה בשמאל.

ב. וכתב המאירי [שבת כ"ב]: מזוזה בימין הנכנס... ותהא נר חנוכה משמאל הנכנס, ופירשו באגדה, ויבוא בעל הבית בתפלו ובטלית מצוייצת ביניהם.

ג. במשנה ברורה [סימן תרעו סק"ט] כתב, דטוב ונכון להניח המנורה באמצע חלל הפתח בצד שכנגד המזוזה, כך שצד אחד מהמנורה משוכה לתוך

החדר והשניה מחוץ לחדר, כדי שיהיו כל הנרות שוים בטפח הסמוך לפתח.

ד. ובפרי עץ חיים [שער י"ט פ"ד] כתב: [שהאר"י ז"ל היה מתחיל [להדליק ביום הראשון] מן הנר היותר רחוק מן הפתח, ובליל ב' מן הנר הסמוכה לראשונה... בליל אחרונה היה מתחיל להדליק אותה שהוא יותר קרובה לפתח. ונמצא דלפי דבריו יש להעמיד המנורה כשקצה המנורה מגעת למשקוף השמאלי, וכל ארכה משוכה לתוך החדר, כך שביום ראשון מתחיל להדליק בנר הימני הרחוק מהפתח, וביום השמיני מתחיל להדליק בנר היותר שמאלי הסמוך לפתח. וכשמניח את המנורה בתוך חלל הפתח עצמו, ניחה באופן כזה שהנר היותר שמאלי יהיה סמוך לצד השמאלי של משקוף הדלת כנגד המזוזה, והמדליק יתחיל להדליק ביום ראשון בנר הימני הרחוק מהפתח, וביום השמיני בנר השמאלי היותר סמוך למשקוף הפתח.

ה. לדעת המהר"ש"ל, מניחים את גוף המנורה בחלל הפתח עצמו בצד השמאלי כנגד המזוזה. [וכן נהג כ"ק בעל הברכת משה זיע"א רבות בשנים, מהגר"ד רוטמן. אולם כיון שגוף המנורה ממלא את חלל הפתח, אי אפשר להניח המנורה באופן כזה אלא בפתח שאינו משמש למעבר, או בפתח רחב מאד].

ו. נוהגים להדליק ביום ראשון בנר הראשון שמצד ימין המנורה, וביום ב' מדליק תחילה בנר הנוסף הנמצא בצד שמאל, וחוזר לימין, כדעת השו"ע והרמ"א.

ד. אורח בהדלקת נר חנוכה.

א. אורח שאינו נשוי המתארך אצל חבירו, או אברך המתארך אצל חבירו ואין אשתו מדלקת בביתו, חייב להשתתף עמו בפרוטה, שיהיה לו חלק בשמן של כל לילה ולילה. או שיקנה לו בעל הבית במתנה חלק בשמן, בקנין סודר או הגבהה. ואם יכול להדליק בעצמו, ודאי ראוי יותר. [שו"ע ומ"ב ש"ע צ"י סימן תרעו ס"א].

ב. אברך המתארך אצל חבירו, ויודע שאשתו מדלקת בביתו, כיון שיוצא ידי חובתו בהדלקת אשתו, אזי אם רוצה להדליק נרות בעצמו בבית מארחו, יראה לשמוע ממארחו הברכות ויענה אמן, ואחר כך ידליק נרותיו בלא ברכה. או שיקדים להדליק נרותיו קודם הזמן שמדלקת אשתו ואז יוכל גם כן לברך. [מ"ב ש"ס סקט"ז].

ג. אורח שישן במקום אחד ואוכל במקום אחר, אם שני המקומות שווים ומיוחדים לו, מדליק במקום שאוכל, כהכרעת הרמ"א דבזמן הזה מקום האכילה עיקר. אך אם מקום האוכל אינו מיוחד לו, ומקום השינה מיוחד לו, מדליק במקום השינה. [מבית לוי עק"כ].

ד. המתארך בשבת חנוכה אצל חבירו, אם חוזר במוצאי שבת מוקדם לביתו ידליק בביתו, ואם חוזר מאוחר לביתו ידליק במקום שהתארך בשבת. [מבעל שבת הלוי הו"ד במבית לוי ש"ס, ואמר שבזמנינו החוזר לביתו עד שעה 10.30 עדיין אינו מאוחר, ודעת הגר"ש"א בהלכות שלמה ערע"ט, דטוב יותר להדליק במקום שהתארך בשבת, כיון שהגיע כבר זמן ההדלקה, ובלבד שיששה אצל הנרות חצי שעה, ואין צריך לאכול כלום, והוראת הגר"מ סירוטה דגם אם חוזרים מאוחר נכון יותר להדליק בביתו הקבוע].

ה. בחור ישיבה.

א. בחור שאוכל וישן בישיבה, לדעת החזון איש, ידליק בחדר האוכל של הישיבה, ולדעת האגרות משה והמנחת יצחק, ידליק בפנימיה במקום השינה, ויזהר מחשד דליקה. [הו"ד במבית לוי עק"ט].

ב. ובשו"ת שבט הלוי [ח"ג ספ"ג] הכריע למעשה, דאפשר להדליק בפנימיה, או בחדר האוכל, או בבית מדרש, וינהג כל בחור כפי אשר יורו לו הנהלת הישיבה.

ג. בחור הנמצא כל היום בישיבה, ובלילה הולך לישן בבית, ידליק בבית במקום השינה, ויראה לקבוע שם סעודה, ואם יבוא על ידי זה לביטול תורה, ידליק בישיבה בזמן ההדלקה. [שו"ת מנחת יצחק ח"ז סמ"ח, וסובר הגר"מ סירוטה דיכול להדליק בביתו במקום השינה גם אם אינו קובע שם סעודה].

ו. חיוב נשים בהדלקת נר חנוכה.

א. נשים חייבות בהדלקת נר חנוכה לפי שגם הם היו באותו הנס. [שו"ע ומ"ב סימן תרעה ס"ג]. והמנהג, שאין הנשים והבנות מדליקות בעצמן אלא יוצאות בהדלקת בעל הבית, ואם אין לה בעל, או שהבעל אין יכול להדליק, חייבת האשה להדליק בעצמה בברכה. [במ"ב סימן תרעא סק"ט הביא את טעם האלהי רבה, דאשתו כגופו ויוצאת בהדלקת הבעל, ובסימן תרעה סק"ט הביא משו"ת עולת שמואל, דנשים אין מדליקות מדין מהדרין מן המהדרין, לפי שהם טפילות לאנשים ויוצאות בהדלקתם. טעם נוסף כתב החתם סופר, בשבת כא: ד"ה והמהדרין, שכיון שעיקר תקנת נר חנוכה הוא להדליק בפתח ביתו מבחוץ, אין זה מכבודה של האשה לצאת לערב לחוץ ולהדליק בין האנשים, ואף שעכשיו מדליקים בפנים, מכל מקום המנהג הראשון לא זו ממקומו. וסבר בעל שבת הלוי, דאשה שאין לה בעל, לא תתן לקטן להדליק עבורה, אלא תדליק בעצמה. מבית לוי עק"ז].

ב. יולדת שנמצאת בבית חולים או בבית החלמה, אפילו אין הבעל מדליק בביתו, אלא בבית אחד ההורים, יוצאת האשה בהדלקתו, כיון שהבעל מדליק בעצמו, ואם רק משתתף בפרוטה בהדלקת בעל הבית, אינה יוצאת בזה.

[שבט הלוי, מבית לוי עק"ו. עיין במ"ב מהדורת דרשו סימן תרעה ע"ז, דלדעת הגר"ש אויערבאך והגר"ש אלישיב, אין היולדת יוצאת בהדלקת בעלה רק אם מדליק בבית שלו].

ז. הנוסעים לערב לביבות אצל ההורים באיזה מקום ידליקו נרות חנוכה.

לכתחילה ראוי שידליקו נרות חנוכה בביתם, ורק אחר כך יצאו להורים, אך במקום הצורך כשיש טורח עם הילדים, יכולים להדליק בבית ההורים, בתנאי שיאכלו שם סעודת פת, ואם נשארים לישון בבית ההורים, אפילו לכתחילה יכולים להדליק שם. [נטיע גבריאל, ופ"ת משו"ת קנין תורה].

ח. האם צריך לברך על סופגניה בתוך הסעודה.

א. האוכל סופגניה בתוך הסעודה, גם אם הובא בסוף הסעודה לקינוח, הוראת הגר"ש"ז אויערבאך, שאין מברכים עליהם, כיון שהם משביעות, ונראה שמכיון באכילתם גם לשביעה. [הליכות שלמה חנוכה פ"ז ס"ג]. אמנם כבר כתב המשנה ברורה [סי' קס"ג בה"ל ד"ה וירא שמים] דמי שאוכל בתוך הסעודה מזונות כמו סופגניה, יכוין לאכול לתוך [ולשבוע] ולא לקינוח, וגם יכוין בברכת המוציא לפטור אותם.

ב. כתבו הפוסקים, דמחמת כל הספקות בענין הברכה על מיני מזונות תוך הסעודה, מן היודע שיוצא לפניו מזונות בתוך הסעודה, מן הראוי שיברך לפני הסעודה על מעט מזונות פחות מכזית ויכוין לפטור מה שיאכל אחר כך בסעודה. [וואת הברכה ע' 76]. או שיבקש ממי שלא נטל ידיו לסעודה שיברך מזונות ויכוין לפטור.

[פסקי תשובות סי' קעז ס"ז].

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

בלב מלא שמחה וגילה, בקול צהלה ורנה, בהדרת כבוד, תבענה שפתיו בחלל הוהיה לשגר בזה ברכותיו המאלפים מעומק חזונותא דליבא מזלא טבא וגדאי' איה קדם

כ"ק אדמו"ר **באניע נאדווערנא** שליט"א חב"ב כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

ולחתנו ידידנו הנכבד והנעלה **אברהם צבי שמחה וויס מספנתא** שליט"א

החתן המופלג בתו"ש עדי לאגון ולתפארת הרב **דוד יצחק אייזיק** הי"ד

עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד

הרה"ג ר' **יחזקאל אהרן שוויץ** שליט"א רב דקהל חסידים הר יונה

ומו"צ אצל הגר"ש שטרן שליט"א

חן המאן הנזיר **שמואל אליעזר שטרן** שליט"א נאב"ד שערי הוראה רב מערב כ"ב

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושתא ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת החתונה א"ה ביום שני באולמי היכל מלכות בני ברק

לידידי ומכרי' אשמח לראותכם משתתפים בשמחתו, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני

נא לראות הזמנה זו כאישית הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, יקר שבערכו, מוכתר בכל מידה נכונה, פאר המעלות והמידות, אוהב תורה ולומדיה, שמו הטוב הולך לפניו, ידאת ה' היא אוצרו, מחשובי אנ"ש

הרה"ה ר' **יהושע גלבשטיין** שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכדה בת לחתנו ידידנו הנכבד האבן החשוב

הר"ד **שלמה פרקש** הי"ד

יה"ר שיוכו לרוות רוב נחת ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת הקידושתא רבה בשב"ק בבית מדרשינו הגדול אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת האשה הצרה"ח מרת **יהודית שמואל יצחק נלב"ע י"ט כסלו תשנ"ב**

הונצח ע"י בנה ידידנו הנכבד יקר שבערכו, הנודע לשם ולתהילה

הרה"ה **נפתלי שטיינמן** שליט"א

אבד חסיד מן הארץ

בצער רב וביגון קודר מבכים אנו מרה על פטירתו של האי ותיק וחסידי היקר שבאנשים איש תם וישר וירא אלוקים, השכים והעריב לעבודת הבורא, ועבד את קונו בתמימות והצנע לכת ולא החזיק טיבתא לנפשיה, אוהב על המקום ואהוב על הבריות, זכה להעמיד דורות ישרים ומבורכים וזע ברך ה' אוד מוצל מאש אשר נותר לפליטה גדולה להקים שאר ושאריה למשפחה מפוארת

מנחם אמסטרדם

הרה"ה ר' **ב"ר ישעיה הי"ד**

מביעים אנו את תחנונו הכניס לבני החשובים ידידנו הנכבדים

הרה"ה ר' **ישעיה יעקב שליט"א**

הרה"ה ר' **אליעזר ליפא שליט"א** המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לראבה עוד

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

לידינו הנכבד, האי גברא יקירא, בר אוריין ובר אבהון, ספרא רבא דיו רב לו בתורה וחסידות ידאת ה' היא אוצרו, אוצר בלום מלא מדע וחכמה בדברי הימים ותבולות הצדיקים, מעמדי התון של גליגנו מיום היווסדו רבות בשנים במסירות נפלאה מדי שבע בשבוע ובתשואת חן ובמאור פנים בכל עת ועונה, חר"ב צנא מלא ספרא מגוע אראלים ותרשישים

הרה"ג ר' **אייר וינטשוק** שליט"א

נ"ג לרוב"ק

לרגל שמחת אירוסיו בנו החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות עדיז לגדולות כליל המעלות

הבה"ח **משה ישראל** נ"י

מחשובי חברות הבחורים ומבחריו מפעל התורה **חביבותא דרבי שמעון**

עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד, האי גברא יקירא, המתקן הדגול הנודע לשם ולתהילה בשדה החינוך, איש השכלות, טוב לב ונפש מו"מ, מילל, חן וחסד סגור על פניו, ידאתו קדומת לחכמותו, ה"ה

הרה"ה ר' **שלמה אהרן הניג** שליט"א ולאביו האי גברא רבא ויקירא, מקיס עולה של תורה וחסידות, כביר המעש ומרבה לטיב, איש חי ורב פעלים, שמו טפארים, לו נאה כל התהלה

הרה"ה המפואר רבי **יעקב שליט"א** מזקני חשובי ופארי חסיד פנטק קארלין

יה"ר שהיווג יעלה יפה לבניו עדי עד ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח דורות ישרים ומבורכים, רוב נחת דקדושתא מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ד

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, יקר שבערכו, מוכתר בכל מידה נכונה, פאר המעלות והמידות, אוהב תורה ולומדיה, שמו הטוב הולך לפניו, ידאת ה' היא אוצרו, מחשובי אנ"ש

הרה"ה ר' **יוסף שטיינגליץ** שליט"א

ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ה המפואר ר' **שלמה אהרן** שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו בנו נכדו החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות עדיז לגדולות כליל המעלות

הבה"ח **שמואל** נ"י

עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד, האי גברא יקירא, יקר שבערכו, מוכתר בכל מידה נכונה, פאר המעלות והמידות, אוהב תורה ולומדיה, שמו הטוב הולך לפניו, ידאת ה' היא אוצרו, מחשובי אנ"ש

הרה"ה ר' **שלמה אייזנשטיין** שליט"א

ולחמיז ידידנו הנכבד והנעלה, האי גברא רבא הנודע לשם ולתהילה, פה מפיק מרגליות בחדרי תורה וחסידות אוצר טולה, מתורת רבוה"ק ומשנתם לעדרים משקה וזולה, משפיע מאוצרותיו ומעיינותיו סיפורי הוד קדומים מצדיקי הדורות בכל ימי הילולא, כלי המחזיק ברכה, צנא מלא ספרא, זכה לשרת בקודש אצל רבוה"ק ז"ע ולהבלחט"א

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הגה"ה ר' **ישראל נח גולדברג** שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושתא ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

זמני הדלקת נרות חנוכה

אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א בשאטער הגדול

יום חמישי - נר ראשון בשעה 20:30

מז"ש - נר שלישי מיד לאחר הבדלה

יום שני - נר חמישי בשעה 20:30

לאחר ההדלקה חלוקת 'חנוכה געלט' יום חמישי - נר שמיני ליל זאת חנוכה בשעה 20:30 ולאתמ"כ שוה"ט בשאר הימים ידליק א"ה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א נרות חנוכה בביתו נאזה קודש, מיד אחרי מעריב

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידנו הנכבד, האי גברא רבא, בר אוריין ובר אבהון, בקי במכמני התורה, מוכה הרבים בהפצת חיוזיק לומדי דף היומי בבלי וירושלמי, מכבד את ה' באמירת תהילים לאלפי ילדי ישראל

הרה"ג ר' **עמרם בינעט** שליט"א

מנדי שיעור בק"ה היומי בבלי וירושלמי ככולל ארכים חזונותא דרבי שמעון ולאביו ידידנו הנכבד

הרה"ה המפואר ר' **יהושע שליט"א**

ולחמיז ידידנו הנכבד והנעלה, האי גברא רבא הנודע לשם ולתהילה, פה מפיק מרגליות בחדרי תורה וחסידות אוצר טולה, מתורת רבוה"ק ומשנתם לעדרים משקה וזולה, משפיע מאוצרותיו ומעיינותיו סיפורי הוד קדומים מצדיקי הדורות בכל ימי הילולא, כלי המחזיק ברכה, צנא מלא ספרא, זכה לשרת בקודש אצל רבוה"ק ז"ע ולהבלחט"א

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הגה"ה ר' **ישראל נח גולדברג** שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו הבת הנכדה הכלה החשובה תחי' עב"ג החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות עדיז לגדולות כליל המעלות

הבה"ח **חיים מרדכי בטלמן** נ"י

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושתא ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שמו מפארים, המתמסר לחולי עמך בית ישראל, משמח את לבבותיהם של ישראל

ברוב כשרון ותבונה, עושה חסד לאלפים, חן וחסד בנפשו הנאצלה נתאגדו

הרה"ה רבי **ראובן גשייד** שליט"א

יד"ר ארגון החסד **"דהשי לב"**

לעילוי נשמת אביו, איש חסיד דבוק בצדיקי אמת בכל ליבו ונפשו שהתמסר כל חייו לחינוך ילדי ישראל, עוסק בצרכי ציבור באמונה, רודף צדקה ועושה חסד בגופו ובממונו

מוקיר ורחמים רבנן

הרב החסיד רבי **ישראל יהודה זצ"ל**

בן הרב החסיד רבי **ראובן זצ"ל** נפטר בשם טוב ערב חנוכה כ"ד כסלו תשנ"ו ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ הרה"ה אברהם

ב"ר משה בורשטיין ז"ל

מעין שמר **אשר טרח ויגע במסירות נפלא בהכנסת אורחים בחצר הקודש**

למעלה מיובל שנים יומם ולילה לא ישבותו

אשר יום היארצה"י חל בשב"ק כ"ג כסלו תשס"א ת.נ.צ.ב.ה.

אנ"ש מתבקשים ללמוד משניות וליתן צדקה לע"נ

נעלה לקברו ביום ראשון כ"ד כסלו בשעה 2.00 בצהריים

מוקירי זכרו מתבקשים להשתתף.

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידנו הנכבד, האי גברא רבא, בר אוריין ובר אבהון, אוצר כלי חסדה, חריף ובקי בכל מכמני התורה והחסידות, שוקק וזומם ולילה על התורה ועל העבודה

הרה"ג ר' **חיים אלעזר גוטמן** שליט"א

מרגי קהלנו חק ומנ"ש בק"ה היומי בבית מדרשינו בב"ב ומנ"ש בשיבת נדבורנא ולאביו ידידנו הנכבד

הרה"ה המפואר ר' **לוי שליט"א**

לרגל שמחת נישואי בנו נכדו החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות עדיז לגדולות כליל המעלות

הבה"ח **ישראל משולם פייש** נ"י

מחשובי חברות הבחורים ומבחריו מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד והנעלה

הרה"ה ר' **אריה לייב גרליץ** שליט"א

רב ומו"צ במודיעין עלית

יה"ר שהיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושתא ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת האופורין בשב"ק בבית מדרשינו בב"ב שמחת החתונה א"ה ביום שני באולמי ברייליאנו רח' אורחות הצדיקים 5 מודיעין עלית

לידידי ומכרי' אשמח לראותכם משתתפים בשמחתו, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני

נא לראות הזמנה זו כאישית הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, יקר שבערכו, מוכתר בכל מידה נכונה, פאר המעלות והמידות, אוהב תורה ולומדיה, שמו הטוב הולך לפניו, ידאת ה' היא אוצרו, העומד לימינו כלל עת במסירות נפלאה מחשובי אנ"ש

הרה"ה ר' **נחום גולדברג** שליט"א

ולאביו ידידנו הנכבד והנעלה, האי גברא רבא הנודע לשם ולתהילה, פה מפיק מרגליות בחדרי תורה וחסידות אוצר טולה, מתורת רבוה"ק ומשנתם לעדרים משקה וזולה, משפיע מאוצרותיו ומעיינותיו סיפורי הוד קדומים מצדיקי הדורות בכל ימי הילולא, כלי המחזיק ברכה, צנא מלא ספרא, זכה לשרת בקודש אצל רבוה"ק ז"ע ולהבלחט"א

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הגה"ה ר' **ישראל נח גולדברג** שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולחמיז ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ה המפואר ר' **אברהם פוקס** שליט"א

לרגל שמחת הכנס בנו נכדס יניק וחכים

כמר **שמעון נתן נטעי** נ"י

לעול תודה ומצוות

יה"ר שיוכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת הרב מצוה א"ה ביום רביעי באולמי ארומזק בית שמש

לידידי ומכרי' אשמח לראותכם משתתפים בשמחתו, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני

נא לראות הזמנה זו כאישית הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

לעילוי נשמת הרה"ה המפואר רבי **חיים חנוך העניני זצ"ל בן הרה"ה המפואר רבי **אלעזר זצ"ל** דבק ברביה"ק הברכת משה וב"ק מרן אדמו"ר זיע"א נלב"ע י"ט כסלו תשנ"ב ת.נ.צ.ב.ה.**

הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד מפארי אנ"ש

הרה"ה ר' **ישראל לייכטר** שליט"א

ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: 6438838@gmail.com

מהדורת ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות